

VORAAD
Vereniging van scholen
in het voortgezet onderwijs

Coalities residentieel onderwijs: stand van zaken 2023

Inhoud

	pagina		pagina
I Coalities residentieel onderwijs: stand van zaken 2023	3	Landsdeel Noord-Nederland	22
Inleiding	3	Onderwijscoalitie Noord	24
Achtergrond	3	Landsdeel Oost-Nederland	26
Vervolgopdracht 2023	4	Onderwijscoalitie Centraal Oost Nederland	29
Subsidieregeling 'Onderwijscoalities' tweede kwartaal 2023	6	Onderwijscoalitie Oost	30
Terugblik startfoto 2022	7	Onderwijscoalitie: Midden-Oost	31
Overige ontwikkelingen rond residentieel onderwijs	8	Landsdeel Midden Nederland	32
II 12 coalities	10	Onderwijscoalitie Utrecht /Almere/Lelystad	32
Onderwijscoalities, samenwerkingsverbanden en penvoerders	10	Landsdeel Zuid	36
Landsdeel Noord-West	12	Onderwijscoalitie Zeeland- West Brabant West-	38
Onderwijscoalitie Noord-Holland-Noord	14	West Brabant Oost	
Onderwijscoalitie Midden- en Zuid-Kennemerland	14	Onderwijscoalitie Zuidoost-Brabant	39
Onderwijscoalitie Amsterdam en omstreken	14	Onderwijscoalitie Limburg	39
Knelpunten	15	Conclusies	41
Landsdeel Zuid-West	16	Aanbevelingen	41
Onderwijscoalitie Zuid-West	18	Afsluiting	42
Regionale doelstelling	18	Verklarende begrippenlijst	43
Aanbevelingen en knelpunten	20	Colofon	44

I. Coalities residentieel onderwijs: stand van zaken 2023

Inleiding

Deze publicatie blikt terug op een jaar vol ontwikkelingen die scholen, samenwerkingsverbanden, gemeenten, jeugdzorgaanbieders en andere partners hebben doorgemaakt. Vier regioregisseurs hebben hen de afgelopen periode geholpen. Met dit document wordt geborgd dat alle partijen ook kunnen zien welke concrete acties en ambities er elders in het land zijn. Zodat zij daarin van elkaar kunnen leren.

Achtergrond

Een aantal samenwerkingsverbanden passend onderwijs en scholen aangesloten bij JeugdzorgPlus-instellingen is geconfronteerd met de gevolgen van de transitie van de JeugdzorgPlus, waarbij het aantal opnamen in deze instellingen fors wordt teruggebracht en jeugdigen ambulant begeleid worden of behandeld worden in woonvoorzieningen voor kleine groepen. Deze ontwikkeling naar kleinschaligheid stelt het onderwijs aan deze jeugdigen voor twee uitdagingen:

1. De JeugdzorgPlus-instellingen worden geconfronteerd met dalende aantallen waardoor de (hieraan verbonden) residentiële scholen te maken krijgen met steeds kleinere groepen leerlingen met een blijvende behoefte aan een zeer divers onderwijsaanbod. Kwalitatief goed en doelmatig onderwijs aanbieden wordt een steeds grotere uitdaging.
2. De samenwerkingsverbanden passend onderwijs in het voortgezet onderwijs, en mbo-instellingen krijgen door de overgang naar kleinschalige voorzieningen te maken met leerlingen die 'vroeger' (tijdelijk) naar JeugdzorgPlus-instellingen zouden zijn gegaan en nu aankloppen bij gewone v(s)o- of mbo-scholen. Het gaat om leerlingen met complexe gedragsproblematiek (steeds vaker in combina-

tie met psychiatrische problematiek) en een zeer intensieve ondersteuningsbehoefte. Samenwerkingsverbanden geven aan dat zij de impact hiervan nog niet goed kunnen overzien, maar zij weten al wel dat het een grotere inspanning van de scholen zal vergen.

In december 2020 kondigde minister Slob een herbezinning aan op het residentieel onderwijs met een eindbeeld en een stappenplan om structurele oplossingen voor de knelpunten in het residentieel onderwijs te vinden en een antwoord te geven op de vraag hoe onderwijs zo goed mogelijk mee kan bewegen met de ontwikkeling naar kleinschaligheid van de JeugdzorgPlus. Deze herbezinning, die als Kamerbrief in het voorjaar van 2023 aan de Tweede Kamer is gestuurd, bevat de hoofdlijnen van de koers voor de inrichting van het residentieel onderwijs op de langere termijn.

Disclaimer

Wij doen ons best om de opgehaalde informatie zo begrijpelijk mogelijk en zorgvuldig te presenteren. De materie die wij onderzoeken is complex en volop in beweging.

We kunnen geen verantwoording aanvaarden voor conclusies die derden op basis van deze publicatie baseren. Ook kunnen wij niet de juistheid en volledigheid garanderen van de informatie in deze publicatie.

De penvoerders van de twaalf coalities zijn richting de vier regioregisseurs akkoord gegaan met het delen van onderdelen uit hun subsidie-aanvraag.

Mocht u vragen hebben of onjuistheden doorgeven dan kan dit via residentieelonderwijs@vo-raad.nl.

Vervolgopdracht 2023

Vanuit de samenwerkingsverbanden is aangegeven, dat er behoefte is aan meer regie op deze ontwikkeling vanuit het onderwijs en om te komen tot gezamenlijke planvorming residentieel onderwijs. OCW heeft de VO-raad in 2022 gefaciliteerd om dit proces te ondersteunen.

Het doel van dit proces (geformuleerd in januari 2023) is om tot regionale planvorming te komen voor herinrichting van het onderwijs aan jeugdigen in de nieuwe (meer kleinschalige) vormen van JeugdzorgPlus.

Sturing en organisatie:

- VO-raad
- Organisatie :
 - Landelijke coördinatie door een coördinator
 - Twee adviseurs
 - Vier regionale regioregisseurs (3 dagen/week)
- Ministerie van OCW, directie Kanselijkheid & Onderwijsondersteuning (K&O)

Afstemming

Naast de afstemming van de VO-raad met OCW, was afstemming met een aantal andere betrokken partijen relevant:

- Sectorraad SWV vo, aangezien samenwerkingsverbanden vo afstemming zoeken met de gemeentes en residentieële instellingen over het onderwijs tijdens de opname in die instellingen;
- de PO-Raad i.v.m. hun verantwoordelijkheid voor het speciaal onderwijs én de aanwezige expertise op het gebied van residentieel onderwijs;
- de Sectorraad GO, vanwege de band met hun achterban, de VSO-besturen, die te maken krijgen met de transitie in het onderwijs in de residentieële instellingen dat zij moeten verzorgen;
- de MBO Raad, aangezien ook leerlingen van het mbo gebruik maken van residentieële instellingen en dus ook de ROC's hun aanbod moeten afstemmen op de transitie van residentieële instellingen;
- VWS en de VNG, aangezien zij vanuit de zorg een belangrijke faciliterende en sturende rol hebben

Gewenste resultaten

- 1 *Helderheid over feiten en cijfers in de regio:* in beeld brengen van de mogelijke gevolgen van de voorgenomen ontwikkelingen in de JeugdzorgPlus in de regio op de in-, door- en uitstroom van leerlingen in het residentieële onderwijs en het reguliere (speciaal) onderwijs. Welke (hybride) vormen van gesloten en open jeugdzorg zullen er ontstaan, welke scholen en samenwerkingsverbanden krijgen met deze jeugdigen te maken en wat is er nodig om kwalitatief goed en doelmatig onderwijs mogelijk te maken?
- 2 *De gesprekken vervolgen en intensiveren:* binnen iedere JeugdzorgPlus-regio het gesprek voeren tussen samenwerkingsverbanden en de voor residentieel onderwijs relevante schoolbesturen, de gemeenten en jeugdzorginstellingen over de toekomstige inrichting van het residentieële onderwijs. Waar dit proces reeds op gang is, kan de regioregisseur een ondersteunende of versnellende rol vervullen; waar dit niet het geval is neemt de regioregisseur het initiatief tot dit proces. De rol van de regisseurs residentieel onderwijs is vooral om mee te denken, mee te lezen en te faciliteren; de regio is eigenaar van het plan.
- 3 *Opstellen van een hoofdstuk over onderwijs in het integrale plan voor de regio.* De mogelijke inhoud van dit hoofdstuk wordt hieronder uiteengezet. Deze onderwijs-hoofdstukken zijn de basis voor het gesprek over de wijze waarop onderwijs mee kan bewegen met de ontwikkeling naar kleinschaligheid en of, en in welke mate, hier ondersteuning noodzakelijk is. Het kan daarbij gaan om inhoudelijke ondersteuning (uitwisseling van kennis en expertise) vanuit het vo richting residentieel onderwijs en vice versa, maar ook vanuit de JeugdzorgPlus-instelling of de gemeente. Daarnaast gaat het mogelijk om financiële ondersteuning (bijv. met middelen vanuit de subsidieregeling).
- 4 *Signaleren knelpunten.* Voor zover deze niet al in beeld zijn, signaleren de regionale regioregisseurs incidentele en structurele knelpunten in het residentieel onderwijs en bespreken zij deze met de Begeleidingsgroep residentieel onderwijs (bestaande uit de eerder genoemde partijen).
- 5 *Input voor beleid.* Een belangrijk vraagstuk voor de toekomst van residentieel onderwijs is wat er nodig is om te komen tot afspraken tussen samenwerkingsverbanden met elkaar, en gezamenlijk met gemeenten, over de best passende vorm van onderwijs voor de doelgroep. De regionale regioregisseurs denken mee over manieren om deze regionale samenwerking structureel te borgen (bijv. in wet- en regelgeving passend onderwijs). In de herbezinning residentieel onderwijs worden

al enkele suggesties gedaan (een coördinerend samenwerkingsverband, werken met minimumnormen); de regionale regioregisseurs worden uitgenodigd met andere voorstellen te komen.

Opbouw onderwijshoofdstuk in regionaal plan

Vooraf zijn vier onderwerpen bepaald om in elke regio als gespreksleidraad en houvast te gebruiken:

1. Wat zijn de voorgenomen veranderingen vanuit de instelling en school?
2. Wat zijn de kwalitatieve condities om de transformatie uit te voeren?
3. Welke financiële consequenties (personeel, materieel, huisvesting etc.) heeft de transformatie JeugdzorgPlus?
4. Hoe wordt de samenwerking tussen het (coördinerend) samenwerkingsverband, de instelling en de gemeente(n) geborgd?

Per onderwerp zijn de volgende vragen relevant:

1. Wat zijn de voorgenomen veranderingen vanuit de instelling en school?
 - Vinden er op regionaal niveau gesprekken plaats over de toekomstige koers van de JeugdzorgPlus en nemen de regioregisseurs hieraan deel?
 - Is er een gezamenlijke visie op de toekomst van de JeugdzorgPlus? Zo ja, wat is die visie?
 - Is er een transformatieplan of doel? Wat is de kern?
 - Hoe wordt vormgegeven aan de ontwikkeling naar kleinschaligheid?
 - Wie zijn daarbij de belangrijkste netwerkpartners?
 - Zijn er regionaal alternatieven voor de JeugdzorgPlus (bijv. School 2Care of intensieve ambulante hulp thuis en op school) om naar te verwijzen of mee samen te werken?
2. Wat zijn de kwalitatieve condities om de transformatie uit te voeren?
 - Een transformatie vraagt veel van medewerkers en gaat meestal over een andere en nieuwe manier van (samen)werken. Welke kwalitatieve eisen stelt het transformatieplan aan de professionals?
 - Zijn de netwerkpartners in voldoende mate betrokken en medeverantwoordelijk voor de transformatie?
 - Hoe wordt de transformatie gemonitord, zijn de beoogde resultaten geformuleerd?

- 'We verbouwen de winkel terwijl deze open blijft': hoe blijven de jeugdigen de zorg en onderwijs krijgen die passend is?
- Kleinschaliger werken en een breed onderwijsaanbod verzorgen, hoe kan dat werken?
- Het integrale doorlopende dagprogramma transformeren betekent het regionale onderwijsveld betrekken en medeverantwoordelijk maken. Hoe gaat dat werken?

3. Welke financiële consequenties heeft de transformatie JeugdzorgPlus?
 - Kleinschalig onderwijs betekent in veelvoorkomende gevallen kleinere teams op kleinere voorzieningen. Is in beeld wat er nodig is om een kwalitatief goed onderwijs-zorgprogramma te bieden?
 - Zijn de financiële consequenties ten aanzien van personeel, onderwijsmaterialen en huisvesting in beeld?
 - Een transformatie gaat meestal gepaard met een overgang tussen twee verschillende werkwijzen die tijdelijk naast elkaar bestaan. Is in beeld wat daar de financiële gevolgen van zijn?
4. Hoe wordt de samenwerking tussen het samenwerkingsverband, de instelling en de gemeente(n) geborgd?
 - Wordt de voortgang van de transitie naar kleinschaligheid én de aansluiting op onderwijs voor de jeugdigen in samenhang gemonitord?
 - Is de betrokkenheid van het onderwijsveld bij de transitie naar kleinschaligheid geborgd door dit te beleggen bij de betrokken samenwerkingsverbanden of een coördinerend samenwerkingsverband in de regio?
 - Welke plek krijgt het onderwijshoofdstuk in de bovenregionale plannen¹?

¹ De coördinerende gemeenten van gesloten jeugdhulp maken een bovenregionaal plan voor de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp in hun regio, op basis van nieuwe ontwikkelingen, voortgang en cijfers van vraag en aanbod. In opdracht van het Ministerie van VWS en de VNG. Kamerstukken II, 2021-2022, 31 839, nr. 924

Subsidieregeling ‘Onderwijscoalities’ tweede kwartaal 2023

Het ministerie van OCW heeft in de zomer van 2023 een nieuwe subsidieregeling ‘onderwijscoalities af- en ombouw gesloten jeugdhulp’ gepubliceerd. Deze subsidie kan worden aangevraagd door een coalitie van samenwerkingsverbanden, scholen, mbo-instellingen, gemeenten en jeugdzorginstellingen. Deze nieuwe subsidieregeling heeft twee doelen:

Ten eerste is het streven om het onderwijs en de ondersteuning voor jeugdigen die tijdelijk verblijven in gesloten of open jeugdhulpinstellingen of kleinschalige (woon)voorzieningen in de periode 2023-2024 verder te ontwikkelen en te organiseren.

Het tweede doel is om het onderwijs voor te bereiden op, en te laten aansluiten bij de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp.

De subsidie heeft tevens als doel de expertise en kennis bij scholen en samenwerkingsverbanden te vergroten. Ook wordt de samenwerking en afstemming tussen alle betrokken partijen uit het onderwijs en de jeugdhulp gestimuleerd om ook in de toekomst goed onderwijs te kunnen bieden aan deze kleine, maar zeer kwetsbare groep jeugdigen.

Om de ambities voor het residentieel onderwijs waar te maken, is in het coalitieakkoord (van 15 december 2021) vanaf 2023 structureel extra budget beschikbaar gekomen om het onderwijs in de gesloten en open jeugdhulp te versterken. Via de subsidieregeling is hiervoor voor de jaren 2023 en 2024 24 miljoen euro beschikbaar. Momenteel wordt bezien hoe de extra financiering vanaf 2025 eruit zal gaan zien.

In een motie van het lid Westerveld² riep de Tweede Kamer het kabinet in 2021 op in het kader van de transitie van de gesloten jeugdhulp – waar nodig – het onderwijs voor jeugdigen die in kleinschalige woonvoorzieningen wonen, extra financieel te ondersteunen. De bekostiging van onderwijs aan deze kinderen zou niet afhankelijk moeten zijn van de herbezinning op het residentieel onderwijs (die toen nog niet was afgerond) of de loop van de formatie destijds. De motie is in de jaren 2022 en 2023 ingevuld door € 1,9 miljoen per jaar toe te voegen aan de bekostiging van de scholen bij gesloten jeugdhulpinstellingen. Er is daarbij met de scholen gecommuniceerd dat dit tijdelijk zou zijn.

Inmiddels is aan 12 coalities subsidie verstrekt voor de uitvoering van een plan van aanpak in de kalenderjaren 2023 en 2024 voor kwalitatief goed onderwijs en passende ondersteuning aan jeugdigen tijdens de om- en afbouw van de gesloten jeugdhulp.

De subsidie is '(...) gericht op jeugdigen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar, die tijdelijk dag en nacht op een gesloten of open accommodatie, inclusief kleinschalige voorziening, verblijven, niet zijnde jeugdigen die vanwege een strafrechtelijk uitspraak geplaatst zijn en verblijven in justitiële jeugdinrichtingen.' Er is ook een voorziening voor jeugdigen jonger dan 12 jaar, nl. Bergse Bos in Rotterdam.

Doelgroep en te subsidiëren activiteiten in het plan van aanpak

- Inzet gespecialiseerde medewerkers of docenten;
- Begeleiding bij het onderwijs- en ontwikkelproces;

² kamerstukken II, 2021-2022, 31497 nr. 417

- Afstemming tussen de scholen bij de individuele begeleiding van een jeugdige;
- Faciliteren van onderwijspersoneel van gesloten accommodaties bij de opbouw van onderwijs of onderwijsondersteuning;
- Ondersteuning bij de individuele casuïstiek van jeugdigen in verschillende schoolsoorten (MBO en HBO) of naar stagemogelijkheden;
- Kennisopbouw en deskundigheidsbevordering bij consulenten van samenwerkingsverbanden, en regionale expertise teams/ bovenregionaal expertise netwerk.

- Opzetten, inrichten en borgen van goede samenwerking en afspraken (met de relevante coördinerende gemeente(n), instellingen voor gesloten jeugdzorg, Regionale Expertise teams (RET's), bovenregionaal expertise netwerk (BEN's) zodat het onderwijs goed is aangehaakt bij de regionale ontwikkelingen van de af- en ombouw;
- Activiteiten in het kader van projectleiding van het plan van aanpak, waaronder de projectplanning, verder uitwerking van activiteiten, coördinatie en evaluatie.

Terugblik startfoto 2022

Fotomoment: januari t/m juni 2022

Doel deelopdracht regioregisseurs residentieel onderwijs

Inventarisatie van de impact bij het onderwijs, samenwerkingsverbanden en de gemeenten die de overgang naar meer kleinschalige JeugdzorgPlus-voorzieningen heeft op het residentieel onderwijs in de zes regio's:

- 1 Noord-West: Noord-Holland
- 2 Midden: Utrecht en Almere/Lelystad
- 3 Zuid-West: Zuid-Holland
- 4 Noord: Friesland, Groningen en Drenthe
- 5 Oost: Flevoland, Gelderland en Overijssel
- 6 Zuid: Zeeland, Noord-Brabant en Limburg

NB Jeugdzorg Nederland hanteert vijf zorggebieden (landsdelen) voor de JeugdzorgPlus; Noord-Holland en Utrecht zijn hierin samen zorggebied Noord-West. En Flevoland hoort bij zorgregio Oost

In de startfoto 2023 hebben we gekozen voor zes gebieden: Noord-West, Midden, Zuid-West, Noord, Oost en Zuid, omdat deze gebieden beter aansluiten bij de grenzen van de samenwerkingsverbanden vo.

De status van de startfoto, die eind 2022 is opgeleverd, is niet voor iedereen helder geweest. Voor verschillende 'partijen' stond het onderwerp op het moment van publiceren van de startfoto nog ver van hen af. Uiteindelijk fungeerde de startfoto als een 'startdocument' dat als uitgangspunt kon dienen voor de vervolgstappen in het proces van af- en ombouw van de gesloten jeugdzorg en de consequenties ervan voor het residentieel onderwijs, de samenwerkingsverbanden vo, het reguliere vo en de (coördinerende) gemeente(n). De startfoto werd ook, bijna letterlijk, gebruikt als landkaart om inzichtelijk te krijgen en te maken welke instelling voor gesloten jeugdzorg waar zit, wat de capaciteit is, wie daar het onderwijs verzorgt, binnen welk samenwerkingsverband vo het zich afspeelt en waar de jeugdigen vandaan komen die geplaatst worden in de gesloten jeugdzorg.

Overige ontwikkelingen rond residentieel onderwijs

Ontwikkelingen StroomOp

Vanuit de Expertgroep Onderwijs Gesloten Jeugdzorg (OGJ), het Consortium Kleinschaligheid en de beweging StroomOp is het afgelopen jaar een aantal activiteiten georganiseerd die ervoor hebben gezorgd dat met name de organisaties die verder weg stonden van de af- en ombouw gesloten jeugdzorg konden begrijpen wat de maatschappelijke context was van de af- en ombouw. Het gaat daarbij om onderwerpen als het organiseren van zowel zorg als onderwijs in kleinschalige woonvoorzieningen en het zorgen voor continuïteit van onderwijs (zowel binnen het residentieel onderwijs, maar ook binnen het v(s)o).

Al in 2019 pleitte de Expertgroep OGJ in het adviesrapport ‘Best passende zorg voor kwetsbare jeugdigen’ voor een andere benadering van zowel gesloten jeugdzorg als het ‘aanpalende’ residentieel onderwijs. De Expertgroep zelf heeft ook een transformatie ondergaan: van belangenbehartiger voor de scholen voor gesloten jeugdzorg (JJJ/ GJI) naar facilitator van visiebijeenkomsten en expertmeetings, oftewel de dialoog tussen JeugdzorgPlus, residentieel onderwijs, de ministeries van OCW en VWS, samenwerkingsverbanden vo en mbo’s.

Het rapport ‘Best passende zorg en onderwijs voor kwetsbare jeugdigen’ heeft er bijv. toe geleid dat er regionale bijeenkomsten zijn georganiseerd aan de hand van een werkboek (‘Werkend Onderwijs’) om jeugdigen in zorg en onderwijs te geven wat zij nodig hebben.

Landelijke cijfers plaatsingen

De feitelijke capaciteit van de JeugdzorgPlus in 2022 bedroeg 696 op 1 juli 2022, 637 op 1 oktober 2022 en 609 op 1 januari 2023. De bezettingscijfers op deze data waren 533, 487 en 503, in percentages: 77%, 76% en 83%. (Vanaf 1 juli 2022 zijn de cijfers van Parlan niet meer meegenomen in het overzicht omdat er geen sprake meer is van plaatsing in een gesloten setting.)

(Cijfers afkomstig uit Monitor JeugdzorgPlus, mei 2023, Jeugdautoriteit).

Zie voor de meest recente cijfers: <https://www.jeugdautoriteit.nl/documenten/rapporten/2023/10/05/monitor-jeugdzorgplus-najaar-2023>

Politieke ontwikkelingen in 2023

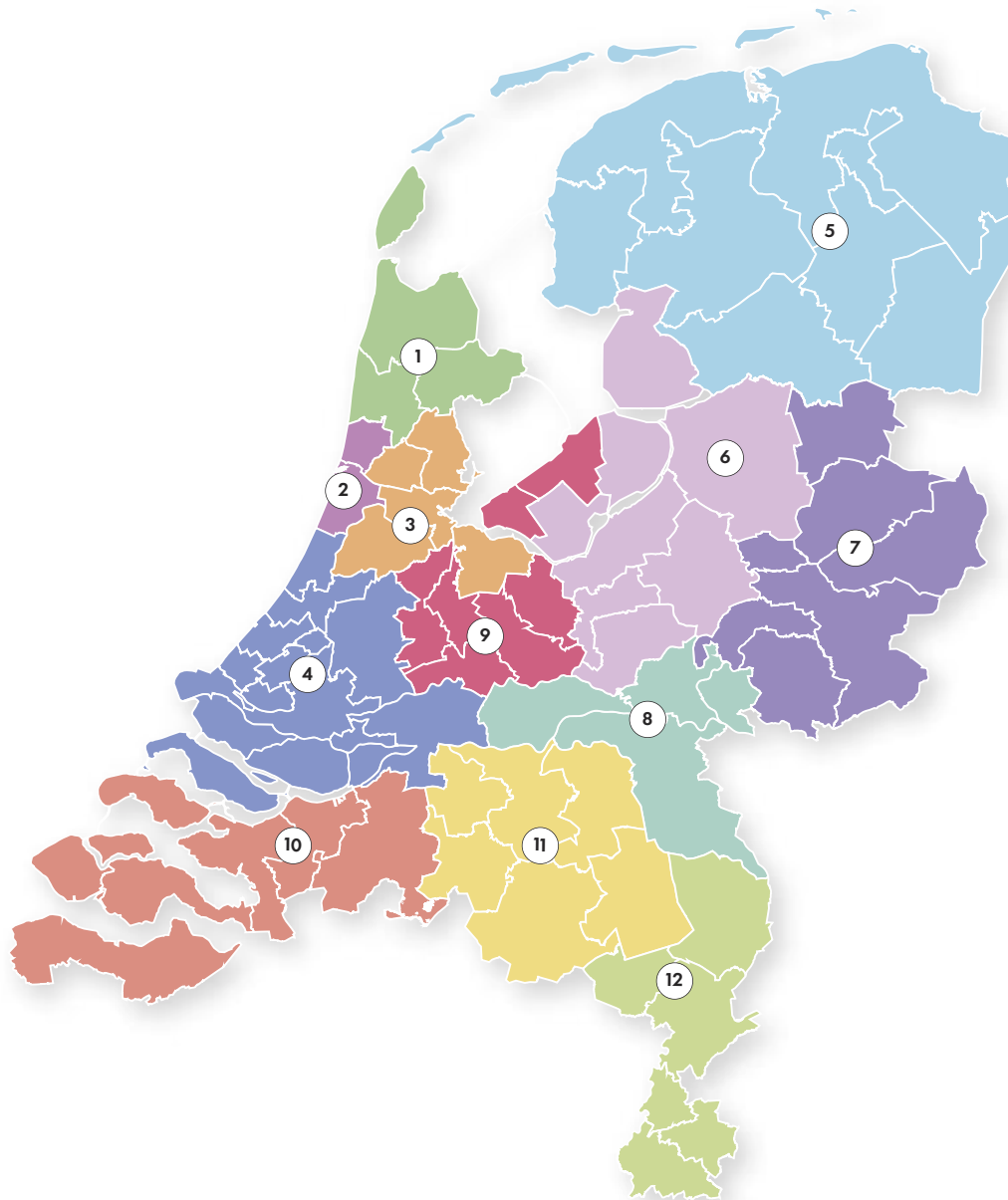
De politieke ontwikkelingen in 2023 hebben gezorgd voor een prominentere en meer urgente positie van JeugdzorgPlus. Bij verschillende gelegenheden werd in de vaste Kamercommissie gedebatteerd over de behoefte aan sluiting (en de noodzaak daarvan) van de JeugdzorgPlus-voorzieningen, de af- en ombouw naar kleinschalige woonvoorzieningen, en ook over de consequenties daarvan voor het (residentieel) onderwijs.

In de Kamerbrief (31 maart 2023) gaf de toenmalige minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs, samen met de staatssecretaris van VWS aan dat alle jeugdigen een ononderbroken ontwikkeling moeten kunnen doormaken, en dat zij hiervoor moeten kunnen rekenen op een soepele overgang en een warme overdracht van en naar het onderwijs wanneer ze in een residentieel jeugdhulpinstelling terecht komen en van daaruit weer uitstromen. Dit betekent dat het streven is dat op termijn de school van herkomst na plaatsing van een jongere in een residentieel jeugdhulpvoorziening verantwoordelijk blijft en dat de jongere bij die school ingeschreven blijft staan. Kortom: alle jeugdigen moeten de kans krijgen om zo goed mogelijk en passend bij hun eigen kwaliteiten en behoeftes aan hun eigen ontwikkeling en herstel te werken om zich zo een stabiele plek in de samenleving te kunnen verwerven.

De Kamerbrief van maart 2023 heeft richting gegeven aan de keuzes die door de twaalf coalities (die hierna worden beschreven) zijn gemaakt bij het aanvragen van de subsidie ‘Onderwijscoalities bij de af- en ombouw van gesloten jeugdhulp’.

II. 12 Onderwijscoalities

Onderwijscoalities, samenwerkingsverbanden en penvoerders

Er zijn in het land, gedurende zomer 2023 twaalf onderwijscoalities gevormd. Elk samenwerkingsverband voert deel aan een coalitie. Er is hard gewerkt door alle betrokkenen en partijen zijn mooie samenwerkingen aangegaan.

- 1 Onderwijscoalitie Noord-Holland Noord**
 - 2701 Kop van Noord-Holland
 - 2702 West-Friesland
 - 2703 Noord-Kennemerland, penvoerder
 - Instelling voor gesloten jeugdzorg: Horizon (iHUB)
 - Residentiële school: VSO OnderwijsPlus Bakkum (Ronduit Onderwijs)
- 2 Onderwijscoalitie Zuid Kennemerland-IJmond**
 - 2704 Midden-Kennemerland
 - 2705 Zuid-Kennemerland, penvoerder
 - Instelling voor gesloten jeugdzorg: Parlan
 - Residentiële school: VSO Molenduin
- 3 Onderwijscoalitie Amsterdam en omstreken**
 - 2706 Zaanstreek
 - 2707 Waterland
 - 2708 Amsterdam-Diemen, penvoerder
 - 2709 Amstelland en de Meerlanden
 - 2710 Bussum/ 't Gooi
 - Instelling voor gesloten jeugdhulp: Levvel
 - Residentiële school: OnderwijsPlus (voorheen Koppeling College)

4 **Onderwijscoalitie Zuid-West**

- 2801 Leiden
- 2802 Midden-Holland & Rijnland
- 2803 Duin- en Bollenstreek
- 2804 Dordrecht
- 2805 Goeree-Overflakkee
- 2806 Zuid Holland West, penvoerder
- 2807 Zoetermeer
- 2808 Westland
- 2809 Delfland
- 2810 Koers VO
- 2811 Nieuwe Waterweg Noord
- 2812 Voorne-Putten-Rozenburg
- 2813 Drechtsteden
- 2814 Gorinchem
- 2815 Hoeksche Waard
- PO2806 PPO Rotterdam

- Instelling voor gesloten onderwijs: iHub
- Residentiële school: Horizon Onderwijs

5 **Onderwijscoalitie Noord**

- 2001 Groningen Stad
- 2002 Groningen Ommelanden
- 2101 Fryslan- Noard
- 2102 Zuidoost Friesland
- 2103 Zuidwest Friesland
- 2201 Noord en Midden-Drenthe, penvoerder
- 2202 Zuidoost Drenthe
- 2203 Meppel, Steenwijk, Hoogeveen

- Instelling voor gesloten jeugdzorg in de stad Groningen: Elker/ Kortehebben
- Residentiële school in de stad Groningen: Portalis (locatie 't Poortje)
- Instelling voor gesloten jeugdzorg Kortehebben: Jeugdhulp Friesland en Woodbrookers
- Residentiële school: Elker Portalis

6 **Onderwijscoalitie Centraal Oost Nederland**

- 0001 Reformatorisch SWV VO (landelijk SWV)
- 2305 Zwolle
- 2402 Noordoost Polder- Urk
- 2505 Apeldoorn
- 2509 Noordwest Veluwe
- 2510 Gelderse Vallei
- 2511 Barneveld- Veenendaal, penvoerder

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: 's Heeren Loo/ Groot Emaus, Ermelo
- Residentiële school: Emaus College Ermelo

7 **Onderwijscoalitie Oost**

- 2501 Zutphen
- 2502 Slinge Berkel, penvoerder
- 2503 Doetinchem
- 2301 Almelo
- 2302 Enschede
- 2303 Deventer
- 2307 Noord Oost Overijssel

- Instellingen voor gesloten jeugdzorg: Horizon-iHub Harreveld, Pluryn Eefde, Pactum Lochem
- Residentiële scholen: WH Suringarcollege, Eefde en SG Harreveld, Harreveld

8 **Onderwijscoalitie Midden-Oost**

- 2506 Arnhem, penvoerder
- 2507 Nijmegen
- 2508 Rivierenland

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Pactum Zetten
- Residentiële school: Meforta college, Zetten

9 **Onderwijscoalitie Utrecht /Almere/Lelystad**

- 2401 Almere
- 2403 Lelystad
- 2601 Sterk VO- Utrecht, penvoerder
- 2602 Leusden
- 2603 Zeist
- 2604 Woerden
- 2605 Nieuwegein

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Pluryn
- Residentiële school: vso de Sprong

10 **Onderwijscoalitie Zeeland, West-Brabant West, West-Brabant Oost**

- 2901 Walcheren
- 2902 Oosterschelderegio
- 2903 Zeeuws-Vlaanderen
- 3001 Brabantse Wal, penvoerder
- 3002 Roosendaal
- 3003 Breda

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Almata Ossendrecht
- Residentiële school: Olivijncollege

11 **Onderwijscoalitie Zuidoost-Brabant**

- 3004 Tilburg
- 3005 Meierij ('s Hertogenbosch)
- 3006 Heesch
- 3007 Eindhoven en Kempenland
- 3008 Helmond- Peelland, penvoerder
- 3009 De Langstraat

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Pactum Deurne
- Residentiële school: De Korenaer

12 **Onderwijscoalitie Limburg**

- 3101 Noordoost Limburg
- 3102 Midden-Limburg
- 3103 Weert- Nederweert- Cranendonck
- 3104 Westelijke Mijnstreek
- 3105 Maastricht e.o.
- 3106 Parkstad e.o., penvoerder

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Via Jeugd
- Residentiële school: VSO St. Jozef

Landsdeel Noord-West: Provincie Noord-Holland

Onderwijscoalitie Noord-Holland Noord
Onderwijscoalitie Zuid-Kennemerland - IJmond
Onderwijscoalitie Amsterdam en omstreken

1

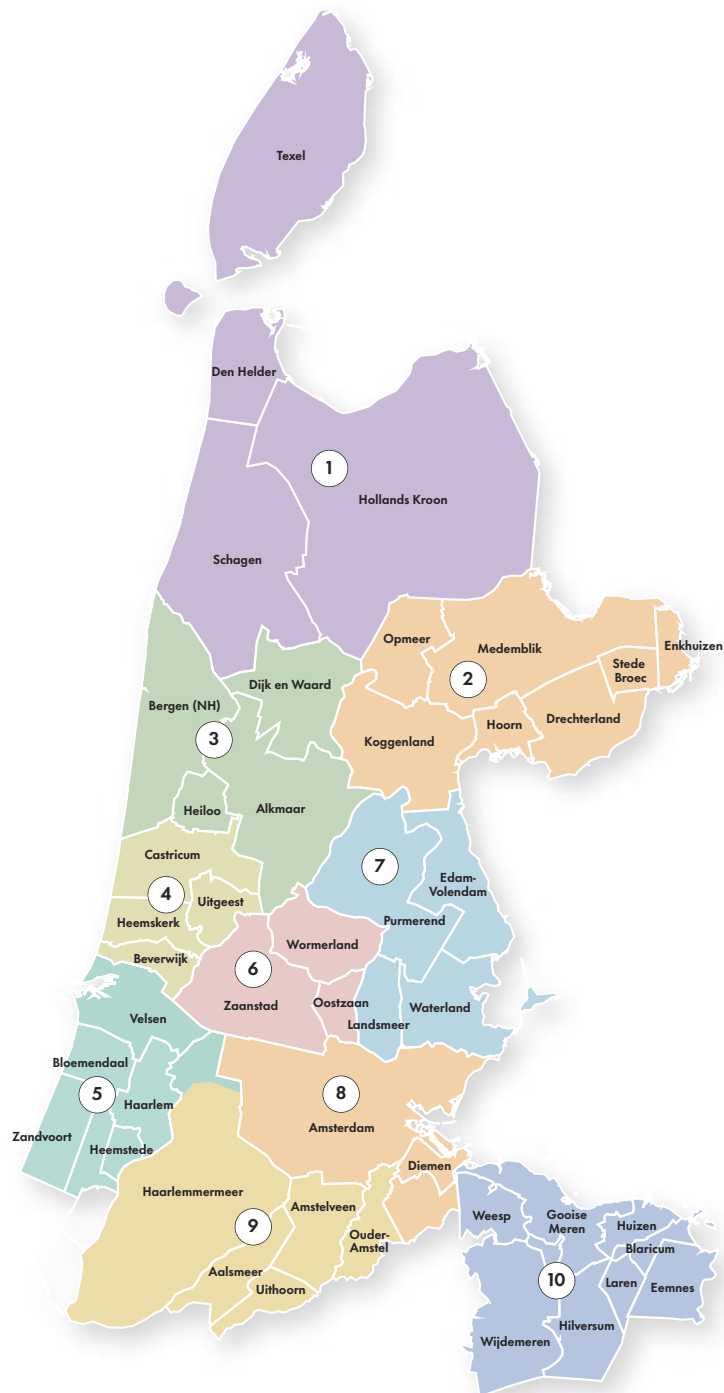
Inleiding

In 2023 is de ontwikkeling en samenwerking in landsdeel Noord-West gestaag doorgegaan. In het landsdeel zijn drie coalities gevormd. Deze drie regio's hebben alle drie te maken met een andere aanbieder voor deze jeugdhulp, een andere inkoopregio jeugdhulp en hebben ook alle drie een andere onderwijsaanbieder binnen dit domein. Daarnaast loopt de fase waarin de doorontwikkeling van de JeugdzorgPlus zich afspeelt sterk uit een. Het bovenregionale plan 'Een thuis voor Noordje' is voor deze drie coalities de basis van waaruit de aanpak en doorontwikkeling wordt ingevuld.

De coalities hebben tien leidende principes, deze komen overeen met de gedragspatronen uit het bovenregionaal plan:

1. Wij nemen (gezamenlijk) de verantwoordelijkheid voor een jeugdige.
2. Wij luisteren en sluiten aan bij behoefte van de vraagsteller; oplossingen ontwikkelen we samen.
3. Wij kijken vanuit verschillende leefdomeinen (een integraal plan voor meerdere leefdomeinen zorg/onderwijs/vrije tijd).
4. Wij werken aan een ononderbroken (continue) leer- en ontwikkelijn voor iedere jeugdige.
5. Wij zorgen ervoor dat ouders en jeugdigen goed worden ondersteund zodat hij/zij thuis kan blijven.
6. Wij plaatsen een jeugdige in een keer in een nieuw thuis waar hij/zij mag blijven wonen, als het thuis wonen niet langer mogelijk is.
7. Bij crisis zijn we er in de thuissituatie en brengen we de zorg naar het gezin i.p.v. jeugdige naar de zorg.
8. Wij separeren niet, dus 0% separaties en eveneens 0% dwang en drang.
9. Wij (zorg & onderwijs) werken ontwikkelingsgericht.
10. Wij handelen vanuit kostenbewustzijn en kiezen consequent voor de meest effectieve en passende oplossing.

De samenwerkingsverbanden vo uit Noord-West zijn verenigd in een netwerk. Zij geven in gezamenlijkheid invulling aan de positionering van het onderwijs binnen het bovenregionale plan "Een Thuis voor Noordje."

Onderwijscoalities Noord-Holland:

Onderwijscoalitie Noord-Holland Noord

- 1 2701 Kop van Noord-Holland
- 2 2702 West-Friesland
- 3 2703 Noord-Kennemerland

Instelling voor gesloten jeugdzorg: Horizon (iHUB)

Residentiële school: VSO OnderwijsPlus Bakkum

Onderwijscoalitie Zuid-Kennemerland - IJmond

- 4 2704 Midden-Kennemerland
- 5 2705 Zuid-Kennemerland

Instelling voor gesloten jeugdzorg: Parlan

Residentiële school: VSO Molenduin

Coalitie Amsterdam en omstreken

- 6 2706 Zaanstreek
- 7 2707 Waterland
- 8 2708 Amsterdam-Diemen
- 9 2709 Amstelland en de Meerlanden
- 10 2710 Bussum/ 't Gooi

Instelling voor gesloten jeugdhulp: Level

Residentiële school: OnderwijsPlus (voorheen Koppeling College)

Als we de coalities apart bekijken, zien we dat er werkgroepen gevormd zijn die zich bezighouden met een kwantitatieve en kwalitatieve vormgeving van het onderwijs, dan wel een doorlopend integraal dagprogramma voor jeugdigen geplaatst in JeugdzorgPlus. Dit gebeurt zowel in grootschaligere voorzieningen als in kleinschalige woonvoorzieningen.

In alle coalities zijn alle relevanten partijen aangesloten: samenwerkingsverbanden, instellingsschool/ schoolbestuur, jeugdhulpaanbieder en gemeente(n). In gesprek met de samenwerkingsverbanden in juli 2023 is de conclusie getrokken dat de reeds bestaande regionale overleggen als vertrekpunt kunnen gelden voor de samenstelling van de gevormde coalities.

Onderwijscoalitie Noord-Holland Noord

Samenwerkingsverbanden VO

2701 Kop van Noord-Holland

2702 West-Friesland

2703 Noord-Kennemerland, penvoerder

Instelling voor gesloten jeugdzorg: Horizon (iHUB)

Residentiële school: VSO OnderwijsPlus Bakkum

Regionale doelstellingen

- Verbeteren en versterken van de samenwerking tussen onderwijs, gemeenten en zorgaanbieder (o.a. iHUB – Horizon, Parlan en anderen). De locatie van deze samenwerking blijft geconcentreerd rondom Bakkum. Binnen al bestaande kleinschalige woonvoorzieningen (KWV's) zal intensievere samenwerking tussen de scholen, vso, vo (en mbo) moeten ontstaan; niet van alle jeugdigen in de KWV's is de schoolgang goed te noemen;
- Begeleiden van jeugdigen uit het reguliere onderwijs die nu niet meer gesloten geplaatst worden, ook niet in een open KWV, maar die een grote en extra ambulante ondersteuning nodig hebben. Het gaat hier zowel om het versterken van de begeleidingsstructuur als het uitbreiden van het aanbod aan arrangementen;
- Versterken en verbeteren van de contacten van JeugdzorgPlus en de omringende scholen, en de begeleiding van jeugdigen naar vo, mbo en eventueel dagprogramma's etc.

Onderwijscoalitie Zuid-Kennemerland - IJmond

Samenwerkingsverbanden VO

2704 Midden-Kennemerland

2705 Zuid-Kennemerland, penvoerder

Instelling voor gesloten jeugdzorg: Parlan

Residentiële school: VSO Molenduin

Regionale doelstellingen

- Verbeteren en versterken van de samenwerking tussen de KWV's en de scholen regulier en speciaal onderwijs en mbo; niet van alle jeugdigen in de KWV's is de schoolgang goed te noemen;
- Verbeteren en versterken van de samenwerking tussen KWV's en s(b)o-scholen; niet van alle kinderen in de KWV's is de schoolgang goed te noemen;
- Begeleiden van jeugdigen uit het reguliere onderwijs of v(s)o die nu niet meer gesloten geplaatst worden, ook niet in een open KWV, maar thuis blijven wonen en die een grote en extra ambulante ondersteuning nodig hebben. Het gaat hier zowel om het versterken van de begeleidingsstructuur als het uitbreiden van het aanbod aan arrangementen.

Onderwijscoalitie Amsterdam en omstreken

Samenwerkingsverbanden VO

2707 Waterland

2708 Amsterdam-Diemen, penvoerder

2709 Amstelland en de Meerlanden

2710 Bussum/ 't Gooi

Instelling voor gesloten jeugdhulp: Levvel

Residentiële school: OnderwijsPlus (voorheen Koppeling College)

Regionale doelstellingen

1. Continuïteit in het onderwijs en de kwaliteit ervan – in samenwerking met jeugdhulp - in 2023 en 2024, in de geest van Thuis voor Noordje.
 - Zorgen dat er voor jeugdigen die nu geplaatst zijn of worden in een kleinschalige residentiële setting van Levvel zoveel mogelijk continuïteit is in onderwijs met een zo gunstig mogelijk toekomstperspectief.
 - Vooruitlopend op de nieuwe rol van de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs als verantwoordelijke voor het dekkend netwerk voor deze leerlingen: doen van een gezamenlijke ontwikkelingsgerichte kwaliteitsaudit van het huidige aanbod van Onderwijsplus/iHUB. Bij voorkeur trekken we hierin samen op met de Inspectie voor het Onderwijs.
2. (Door)ontwikkelen en vastleggen van werkprocessen – via gezamenlijk leren en ontwikkelen - richting een gezamenlijk werkproces voor deze jeugdigen waarbij het onderwijsperspectief en de behoefte van de jongere leidend is in een integrale aanpak. We maken de omslag in denken vanuit aanbod (zorg en onderwijs) naar werken vanuit de vraag en mogelijkheden van de jongere. Een ononderbroken schoolloopbaan is daarbij het uitgangspunt. Het onderwijs vindt bij voorkeur plaats op de eigen school of een school in de buurt, waar nodig met extra ondersteuning.
 - Doel is om een zo ononderbroken mogelijke onderwijsloopbaan te realiseren voor jeugdigen. We werken samen toe naar een binnen de coalitie afgesproken en door de professionals ook doorleefd en uitgevoerd integraal werkproces van onderwijs en jeugdhulp vanaf de eerste aanvraag van een maatregel tot aan de nazorg. Daarbij zijn het onderwijsperspectief en de ambities van de leerling steeds het uitgangspunt. De opdracht om deze werkwijze te ontwikkelen is door een stuurgroep al gegeven aan een werkgroep rond in eerste instantie de kleinschalige woonvoorzieningen van Levvel in Amsterdam. De ambitie en het perspectief is om de werkwijze te verbreden naar alle kinderen en jeugdigen die niet thuis kunnen of mogen wonen. Met Pluryn zijn, in het kader van de inkoop JeugdzorgPlus, afspraken gemaakt over een doorlopende leerlijn en een integraal onderwijs- en zorgaanbod waarbij de onderwijsconsulent van Qinas een centrale rol speelt.

- De uitgangspunten op hoofdlijnen voor deze werkwijze en werkprocessen:
 1. Een ononderbroken onderwijsontwikkeling voor jeugdigen met een complexe problematiek staat centraal. Scholen worden hierbij ondersteund. Uitgangspunt is voorkomen van schoolwisseling.
 2. De talenten en ambities van de jongere vormen het vertrekpunt. De stem van de jongere heeft een prominente plek.
 3. Iedere jongere in een kleinschalige setting staat ingeschreven op een school.
 4. Jongeren worden niet weggestuurd, hoe ingewikkeld hun gedrag ook is.
 5. We werken samen vanuit een helder werkproces, waarbij ieders rol en verantwoordelijkheid duidelijk is en er begrip is voor elkaars contexten.
- Kennis wordt in het netwerk gedeeld, ook landelijk. Professionals voelen zich ondersteund met advies en expertise.

Knelpunten

- De instelling voor JeugdzorgPlus in Bakkum, Antonius, heeft een doorontwikkeling gemaakt naar kleinschaligheid binnen de instelling. Dit maakt dat het voor de instellingsschool moeilijk wordt om op basis van het beperkte aantal leerlingen een volledig onderwijsaanbod aan te bieden.

Ronduit Onderwijs, de aanbieder van het onderwijs binnen de instelling onderzoekt nu het onderwijs het beste vorm te kunnen geven. Samenwerkingsvormen met andere onderwijsinstellingen dan wel onderwijsbesturen worden hierbij ook bekeken. Dit om ervoor te zorgen dat jeugdigen uit de regio Noord-Holland-Noord en aanpalende regio's het beste geholpen zijn zodat geen jongere buiten het onderwijs valt.

Overige knelpunten waar de regio Noord West nog mee te maken heeft zijn:

- Niet alle jeugdigen met een hoog-specialistische ondersteuningsvraag van de JeugdzorgPlus kunnen in de eigen regio opgevangen worden.
- Binnen twee van de drie coalities worden ook jeugdigen van buiten de regio opgevangen, wat de samenwerking met de school van herkomst of een toekomstige school en samenwerkingsverband ingewikkeld maakt.

Landsdeel Zuid-West: Provincie Zuid-Holland

Onderwijscoalitie Zuid-West

2

Inleiding

Er is veel gebeurd in landsdeel Zuid-West in 2023. Er zijn twee belangrijke ontwikkelingen geweest, namelijk de ontwikkeling/continuering van een doorlopend integraal dagprogramma (DID) en de grote betrokkenheid van de coördinerende gemeenten, Den Haag en Rotterdam.

De instellingsscholen zijn gestart, dan wel doorgegaan met de inhoudelijke doorontwikkeling van hun Doorlopend Integraal Dagprogramma. Zij zijn daarbij gaan optrekken met de betrokken samenwerkingsverbanden. De doorontwikkeling per instellingsschool:

1. Bergse Veld School (Bergse Bos- 12 min doelgroep)) heeft een DID ontwikkeld gebaseerd op vier fases. Het programma wordt integraal vormgegeven met jeugdhulp en is passend voor de gehele doelgroep van de school en niet alleen voor de leerlingen met een gesloten machtiging. Hierdoor is de school in staat om in te spelen op eventueel veranderende doelgroepen.
2. Schakenbosch College (Schakenbosch) heeft binnen het al langer lopende kwalitatieve DID inhoudelijk beschreven welk maatwerk aanbod een leerling vanuit zijn of haar uitstroomprofiel nodig heeft in combinatie met de toekomstige uitstroomplek. Hierdoor spelen zij in op kleinschaliger werken en kortdurende trajecten.
3. Rijnstroom College Intern/Extern (Rijnhove) heeft ingezet op twee ontwikkelingen. Aan de ene kant is er een nauwere samenwerking tot stand gekomen van de externe vso-school met reguliere vo-scholen in de regio om meer leerlingen te kunnen 'bedienen' in het reguliere onderwijs. Hierdoor ontstaat er op de externe school ruimte voor leerlingen die residentieel verblijven op Rijnhove. Daarnaast zetten zij in op ambulante ondersteuning van leerlingen in de transitie naar een vervolgplek op de nieuwe school, dan wel de school van herkomst.

Ook de betrokkenheid van de inkoopgemeenten (Den Haag, Rotterdam) speelt een grote positieve rol in de gezamenlijkheid waarop de partijen (onderwijs, jeugdhulp, samenwerkingsverbanden en gemeenten) de transitie in de JeugdzorgPlus omarmen.

Sinds 2021 is er in landsdeel Zuid-West een bovenregionaal plan JeugdzorgPlus

Onderwijscoalitie Zuid-West:

- 1 2801 Leiden
- 2 2802 Midden-Holland & Rijnland
- 3 2803 Duin- en Bollenstreek
- 4 2804 Dordrecht
- 5 2805 Goeree-Overflakkee
- 6 2806 Zuid Holland West, penvoerder
- 7 2807 Zoetermeer
- 8 2808 Westland
- 9 2809 Delflanden
- 10 2810 Koers VO
- 11 2811 Nieuwe Waterweg Noord
- 12 2812 Voorne-Putten-Rozenburg
- 13 2813 Drechtsteden
- 14 2814 Gorinchem
- 15 2815 Hoeksche Waard
PO2806 PPO Rotterdam

- Instelling voor gesloten onderwijs: iHub
- Residentiële school:
Schakenbosch college
Bergse Veld
Rijnhove

dat een inhoudelijk onderwijs hoofdstuk bevat en regelmatig geüpdatet wordt door het onderwijs / samenwerkingsverbanden vo.

De coalitie voor de subsidieaanvraag is tot stand gekomen door middel van een aantal bijeenkomsten in diverse samenstellingen en grootte. De samenwerkingsverbanden vo zijn de afgelopen anderhalf jaar meegenomen in de ontwikkelingen binnen de JeugdzorgPlus. Vervolgens zijn er verbindingen gelegd met de coördinerende gemeenten. Vanuit de instellingsscholen zijn de samenwerkingsverbanden weer meegenomen in de doorontwikkeling van hun aanbod en ondersteuning. Vanaf de publicatie van de Kamerbrief (mei 2023) over de herbezinning op het residentiële onderwijs en de daarin aangekondigde subsidie-regeling is er veel in beweging gekomen. Er werden allereerst grotere regionale bijeenkomsten georganiseerd waarin de samenwerkingsverbanden door de gemeenten (Den Haag resp. Rotterdam), de instellingsscholen en de regioregisseurs zijn meegenomen in de op handen zijnde ontwikkelingen. In overleg met de instellingsscholen en de daaraan gekoppelde samenwerkingsverbanden is daarna besloten om voor de totstandkoming van coalities en subsidieaanvragen de instellingsschool als vertrekpunt te nemen. Bij deze bijeenkomsten, geleid door de regioregisseur, was de instellingsschool de gastheer en sloten samenwerkingsverbanden en gemeenten aan.

In Rotterdam was naast het samenwerkingsverband vo ook het swv po aanwezig omdat er in Rotterdam een instellingsschool voor 12- gevestigd is.

In drie bijeenkomsten kwam unaniem de wens naar voren om te komen tot één coalitie die het gehele landsdeel beslaat. De beleidsmedewerkers van de drie initierende samenwerkingsverbanden (Koers VO, Zuid Holland West en Midden-Holland-Rijnland) hebben een conceptplan van aanpak geschreven dat aan alle samenwerkingsverbanden is gepresenteerd met daarbij het verzoek deel te nemen aan de coalitie.

Uiteindelijk hebben alle samenwerkingsverbanden vo, PPO Rotterdam, Horizon Onderwijs (iHUB) en de gemeenten zich gecommitteerd aan de subsidieaanvraag.

Onderwijscoalitie Zuid-West

Samenwerkingsverbanden VO

2801 Leiden

2802 Midden-Holland & Rijnland

2803 Duin- en Bollenstreek

2804 Dordrecht

2805 Goeree-Overflakkee

2806 Zuid Holland West, penvoerder

2807 Zoetermeer

2808 Westland

2809 Delfland

2810 Koers VO

2811 Nieuwe Waterweg Noord

2812 Voorne-Putten-Rozenburg

2813 Drechtsteden

2814 Gorinchem

2815 Hoeksche Waard

PO2806 PPO Rotterdam

Instelling voor gesloten onderwijs: iHub

Residentiële school: Horizon Onderwijs

De gemeenten in landsdeel Zuid-West Zijn op een proactieve manier betrokken geweest bij de totstandkoming van de coalitie. Zij hebben mede de subsidie aanvraag ondertekend.

Regionale doelstelling

Het doel van de coalitie is om inclusief onderwijs te realiseren voor een groep leerlingen met een zeer complexe problematiek op meerdere leefgebieden, verblijvend in de JeugdzorgPlus-instelling (al dan niet kleinschalig). Dit past bij de algemene ontwikkeling naar inclusiever onderwijs zoals omschreven in de on-

dersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden. Voor de individuele leerling wil de coalitie een doorlopende leerlijn realiseren door in te zetten op een integrale aanpak en een intensieve samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp.

Subdoelen

Doelstelling 1: Kwalitatief goed onderwijs bieden aan jeugdigen die verblijven in een JeugdzorgPlus-instelling ten behoeve van een doorlopende leerlijn;

Doelstelling 2: Organiseren van onderwijs(ondersteuning) bij alternatieven voor JeugdzorgPlus (intensief open aanbod);

Doelstelling 3: Zorgdragen voor een soepele overgang voor de leerling en een doorlopende leerlijn tijdens en na verblijf in een JeugdzorgPlus-instelling;

Doelstelling 4: Vergroten van expertise en kennis bij scholen en samenwerkingsverbanden over de doelgroep die gebruik maakt van een JeugdzorgPlus-instelling;

Doelstelling 5: Bevorderen van samenwerking tussen zorg- en onderwijspartijen en gemeenten.

Activiteiten

Bij doelstelling 1:

- Passende onderwijs(ondersteuning) voor leerlingen verblijvend in de JeugdzorgPlus-instelling;
- Bekostiging (ondersteunings- en basisbekostiging) vanuit het samenwerkingsverband voor leerlingen die ingeschreven blijven op de stamschool en tijdelijk verblijven in residentiële JeugdzorgPlus-instelling en daar ook onderwijs ontvangen;
- Vergroten betrokkenheid en verantwoordelijkheid stamschool, onder meer door:
 - een 'gentlemen's agreement' af te sluiten tussen samenwerkingsverbanden, schoolbesturen en de instellingsscholen gericht op de verantwoordelijkheid van de stamschool en afspraken over de financiering;

- Stamscholen ondersteunen in het vormgeven van een doorlopende leerlijn bij residentieel verblijf. Hiervoor wordt reeds bestaande kennis en expertise van de instellingsscholen en consulenten ingezet;
- Ontwikkelen van een proces, werkinstructie en informatietool voor stamscholen en instellingsscholen voor toekomstige ondersteuning.

Bij doelstelling 2:

- Onderzoeken van de wijze waarop onderwijs verzorgd kan worden bij jeugdigen die gebruik maken van de alternatieven voor JeugdzorgPlus (intensief open aanbod) en vice versa, oftewel hoe zorg op onderwijs kan aansluiten;
- Op basis van de uitkomsten van het onderzoek aan de slag met concrete inzet vanuit onderwijs om dit te realiseren;
- Vergroten van de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de stamschool (zie ook de activiteiten bij doelstelling 1).

Bij doelstelling 3:

- Standaard ambulante overstapbegeleiding van verblijf naar onderwijs. Hierbij vindt integrale afstemming plaats tussen onderwijs en jeugdhulp;
- Deze ambulante overstapbegeleiding wordt bekostigd door het samenwerkingsverband;
- Er wordt een doorlopend integraal dagprogramma ontwikkeld voor de school voor de periode van overstap;
- Onderzoeken per samenwerkingsverband welke alternatieven er mogelijk zijn als een leerling nog niet klaar is om (regulier) onderwijs te volgen.

Bij doelstelling 4:

- Deskundigheidsbevordering en vergroten van de handelingsbekwaamheid op de de scholen door middel van trainingen en scholingen over de doelgroep:
- Ontwikkelen van materiaal zoals e-learning en trainingsmodule;
- Fysieke trainingen en bijeenkomsten;

- Kennisopbouw en deskundigheidsbevordering bij consulenten van samenwerkingsverbanden (per samenwerkingsverband kan dit er anders uit zien) over de ontwikkeling van jeugdigen in de gesloten jeugdhulp en het onderwijs in kleinschalige voorzieningen.

Bij doelstelling 5:

- Versterken van de netwerksamenwerking tussen onderwijs, JeugdzorgPlus, alternatieven voor JeugdzorgPlus (intensief open aanbod), gemeenten en jeugdhulpregio: gezamenlijk toewerken naar vergaande integrale ondersteuning op het gebied van onderwijs en zorg voor deze jeugdigen;
- Het onderwijsperspectief mee laten wegen bij plaatsing in een residentiële instelling. De onderwijsorganisatie is leidend voor de toekomstige ontwikkeling van het zorgaanbod en de locatie;
- Kwantitatieve startfoto maken door een data-analyse uit te voeren om te onderzoeken wie de doelgroep precies is (o.a. de herkomst en de plaatsingstijd in de toestroom en uitstroom);
- Onderzoek naar: Hoe organiseren en positioneren we de instellingsscholen duurzaam in het onderwijslandschap vanaf 2025? Hoe kunnen de instellingsscholen onderdeel zijn van het onderwijsveld (vanuit de doel van inclusief onderwijs) en flexibel meebewegen in veranderingen rondom de JeugdzorgPlus met positieve invloed op de onderwijskwaliteit en doorlopende leerlijnen van de leerlingen?
- Aanstellen van een regioregisseur voor het landsdeel Zuid-West voor de duur van de subsidie (gemiddeld 16 uur per week).

Aanbevelingen en knelpunten

De aanbevelingen zoals opgenomen in de startfoto residentieel onderwijs bij JeugdzorgPlus-voorzieningen (december 2022) bij landsdeel Zuid-West zijn allen opgenomen dan wel verwerkt in het plan van aanpak dat is ingediend voor de subsidieaanvraag.

Ten aanzien van de knelpunten zoals opgenomen in de startfoto van december 2022 kan er worden geconcludeerd dat het landsdeel een aanzienlijke ontwikkeling heeft doorgemaakt.

Knelpunten of ontwikkelpunten zijn nog:

- Een aanzienlijk deel van de jeugdigen uit de regio Rotterdam Rijnmond wordt nog buitenregionaal geplaatst;
- De positie van de Bergse Veld School (12-) is nog niet voldoende geborgd in onder andere de subsidieregeling;
- De instellingsscholen die een grote transitie hebben doorgemaakt, qua leerlingaantallen en inhoudelijk, hebben nog onvoldoende zekerheid over de financiering vanaf januari 2025.

Landsdeel Noord-Nederland **Provincie Friesland, Groningen en Drenthe**

Onderwijscoalitie Noord

3

Inleiding

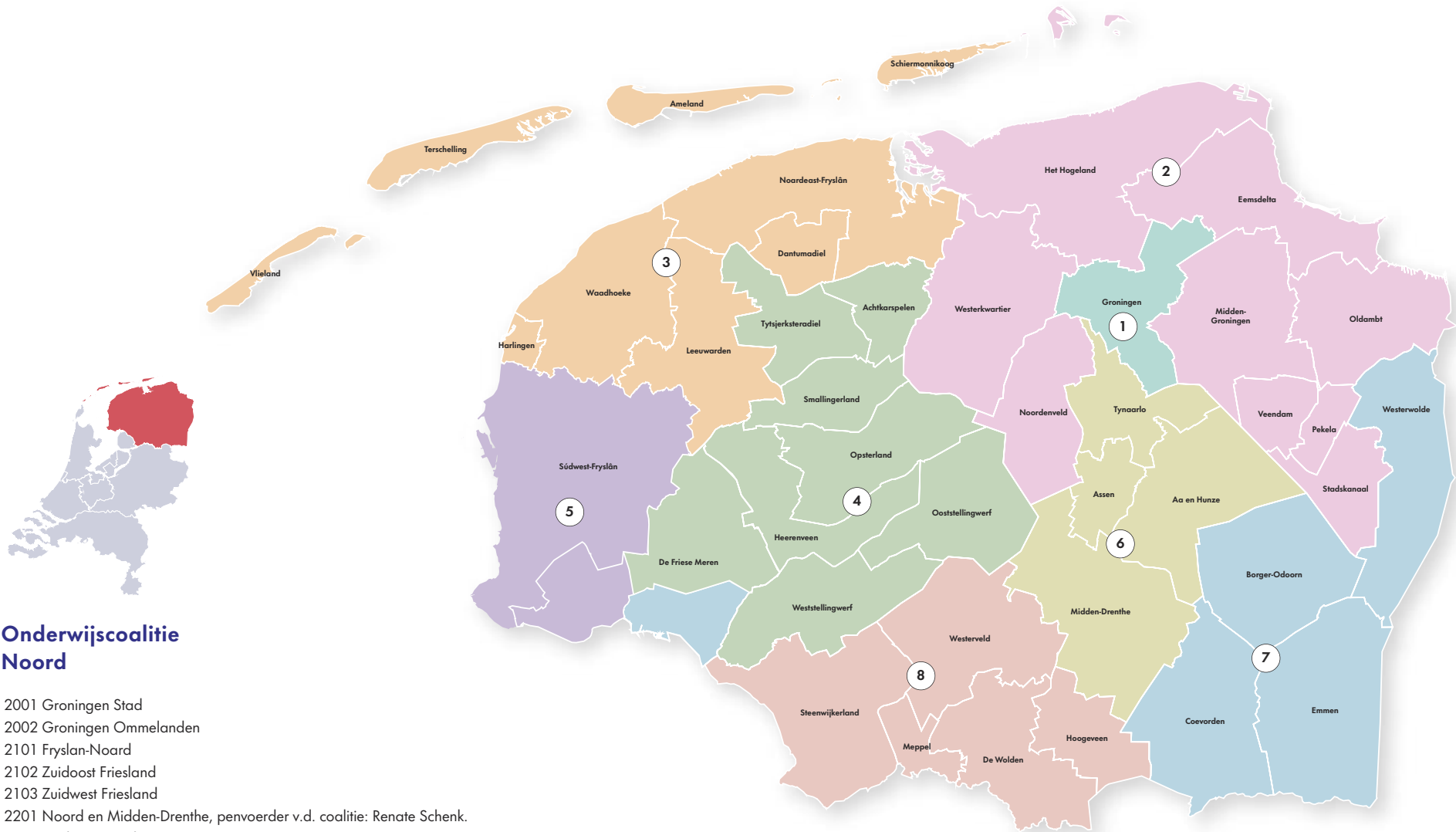
In Noord-Nederland is sprake van structurele overleggen en diverse vormen van samenwerking met en tussen meerdere partijen: samenwerkingsverbanden, gemeenten, instellingen, mbo etc. Men kent elkaar en weet elkaar daardoor snel te vinden. Noord-Nederland telt acht samenwerkingsverbanden v(s)o: twee in de provincie Groningen, drie in Drenthe en drie in Friesland.

In de stad Groningen verzorgt Elker Jeugdhulp & onderwijs (onder de naam Portalis) op de locatie 't Poortje. De jeugdhulp op de locatie Kortehemmen (vlakbij Drachten) wordt verzorgd door Jeugdhulp Friesland en Woodbrookers, het onderwijs door Elker (Portalis). De locatie Kortehemmen wordt afgebouwd, een definitieve sluitingsdatum is nog niet bekend. Vooralsnog telt Kortehemmen twaalf plekken voor JeugdzorgPlus en Groningen vierentwintig. De komende twee jaar wil men deze zesendertig plekken JeugdzorgPlus in stand houden.

In Noord-Nederland is een gezamenlijke visie opgesteld, die toewerkt naar nul gesloten plaatsingen in 2030. In voorbereiding daarop wordt al gewerkt aan verkleining van de groepen en de ombouw en opbouw van de kleinschalige woonvoorzieningen.

Dit jaar zijn door de regioregisseur residentieel onderwijs gesprekken gevoerd met de mbo-instellingen in Assen, Groningen en Leeuwarden, zodat ook zij goed aansluiten bij de herbezinning residentieel onderwijs. Tevens is gesproken met de jeugdzorgregio's/gemeenten en de genoemde JeugdzorgPlus-instellingen en jeugdhulp- en onderwijsaanbieders.

Door het verbinden van vele partijen is een goede basis ontstaan voor het vormen van een coalitie van partijen voor het aanvragen van de subsidie residentieel onderwijs. Deze coalitie is in juli 2023 gevormd met alle acht samenwerkingsverbanden van de drie noordelijke provincies. De gemeenten Groningen en Leeuwarden en het mbo zijn ook betrokken.

Onderwijscoalitie Noord

- 1 2001 Groningen Stad
- 2 2002 Groningen Ommelanden
- 3 2101 Fryslân-Noard
- 4 2102 Zuidoost Friesland
- 5 2103 Zuidwest Friesland
- 6 2201 Noord en Midden-Drenthe, penvoerder v.d. coalitie: Renate Schenk.
- 7 2202 Zuidoost Drenthe
- 8 2203 Meppel, Steenwijk, Hoogeveen

- Instelling voor gesloten jeugdzorg in de stad Groningen: Elker/ Kortehebben
- Residentiële school in de stad Groningen: Portalis (locatie 't Poortje)
- Instelling voor gesloten jeugdzorg Kortehebben: Jeugdhulp Friesland en Woodbrookers
- Residentiële school: Elker Portalis

Voorgenomen verandering vanuit instellingen en scholen

Perspectief 2030:

- Nul jeugdigen in residentiële gesloten jeugdzorg
- Nul thuiszitters

Ombouw, opbouw en afbouw JeugdzorgPlus:

- Ombouw van fysieke naar relationele beveiliging: opbouwen van een vertrouwensrelatie om incidenten te voorkomen;
- Ombouw van gesloten en open bedden capaciteit naar kleinschaligheid;
- Opbouw van alternatieve behandel- en woonplekken: kleinschalig open, kleinschalig open/gesloten en High Intensive Care / Zeer Intensieve Behandeling;
- Ombouw en opbouw van hoog-specialistisch, ambulant onderwijs-zorgaanbod
- Afbouw gesloten groepen op residentiële terreinen.

Onderwijscoalitie Noord: Groningen-Friesland-Drenthe

Samenwerkingsverbanden VO

2001 Groningen Stad

2002 Groningen Ommelanden

2101 Fryslan-Noard

2102 Zuidoost Friesland

2103 Zuidwest Friesland

2201 Noord en Midden-Drenthe, penvoerder v.d. coalitie

2202 Zuidoost Drenthe

2203 Meppel, Steenwijk, Hoogeveen

- Instelling voor gesloten jeugdzorg in de stad Groningen: Elker/ Kortehebben
- Residentiële school in de stad Groningen: Portalis (locatie 't Poortje)

- Instelling voor gesloten jeugdzorg Kortehebben: Jeugdhulp Friesland en Woodbrookers
- Residentiële school: Elker Portalis

Doelstellingen subsidie aanvraag

1. Met het onderwijs in Groningen, Friesland en Drenthe samenwerken rondom de ontwikkelingen die de gemeenten in 3Noord in gang hebben gezet rond jeugdigen die gebruik maken van JeugdzorgPlus;
2. Zorgdragen voor bestending en verdere ontwikkeling en organisatie van kwalitatief goed onderwijs en ondersteuning voor jeugdigen die tijdelijk verblijven in gesloten instellingen en bijdragen aan een soepele overgang na hun residentiële verblijf;
3. Het onderwijs voorbereiden op en aansluiten bij de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp door het vergroten van expertise en kennis bij scholen en samenwerkingsverbanden en het bevorderen van samenwerking tussen de gemeenten en verschillende zorg- en onderwijspartijen binnen de coalitie;
4. Zicht krijgen op de doelgroep in 2023: aantallen, leeftijd, woonplek, school, jeugdhulpaanbieders, verblijfstijd in geslotenheid en uitstroom.

Activiteiten

Om te werken aan de doelstellingen is het nodig dat:

1. Er regie komt op de in- en doorstroom binnen het onderwijs, jeugdhulpketen, uitstroom naar arbeid en dagbesteding en het organiseren van samenhangende zorgarrangementen onderwijs-jeugdhulp;
2. (Individuele) leerlingen in het onderwijs goed worden begeleid;
3. Op de scholen de medewerkers competent zijn en zich veilig voelen bij de opvang van deze doelgroep.

De volgende activiteiten worden hiertoe ontplooid:

- Extra en betere ondersteuning bieden aan leerlingen en studenten die dag en nacht in een jeugdzorginstelling verblijven;
- Ondersteuning aan jeugdigen binnen de doelgroep die onderwijs volgen in het v(s)o of mbo;

- Ondersteuning van en afstemming met (ondersteunend) onderwijspersoneel buiten de jeugdzorginstelling in vo, vso of mbo;
- Benutten van expertise van jeugdigen en instellingsscholen en deskundigheidsbevordering bij samenwerkingsverbanden en/of regionale expertteams jeugd;
- Bevorderen van samenwerking tussen partijen bij de af- en ombouw en uitwerking van consequenties voor onderwijs, dan wel in de aansluiting op arbeid en dagbesteding;
- Onderzoek naar en analyse van de doelgroep
- Inrichten van een heldere projectstructuur bij het plan van aanpak.

Knelpunten

- Door de snelle afbouw van capaciteit JeugdzorgPlus de afgelopen jaren en voorts nog beperkte beschikbaarheid van genoemde alternatieven is er een toename van heftigheid van naar buiten gerichte problematiek en incidenten binnen de scholen.
- VSO cluster 4-scholen in heel Noord-Nederland kunnen geen II meer opnemen, men 'zit vol'. Dit betekent dat de vo-scholen hun leerlingen zelf de nodige extra ondersteuning moeten bieden. Omdat zij daar niet altijd toe in staat zijn, bestaat het risico op een groei van het aantal thuiszitters. De vo scholen en vso zijn met elkaar in gesprek om te kijken hoe zij het probleem van de (over)volle vso-scholen kunnen aanpakken en de expertise van het vo kunnen versterken.
- Kleinere groepen vergen meer personele inzet. Dit verhoogt het financiële risico. Aan de andere kant is er krapte op de arbeidsmarkt in zowel onderwijs als zorg, waardoor het lastig is om voor de kleinere groepen voldoende gekwalificeerd personeel te vinden.
- Een punt van zorg is ook de aansluiting van kleinschalige woonvoorzieningen (Kwv) bij het onderwijs. Wanneer een jongere wordt geplaatst in een Kwv is het van groot belang dat er direct onderwijs of in ieder geval een betekenisvolle dagbesteding voor deze jongere beschikbaar is.

Ontwikkelingen

- Er is sprake van een niet-vrijblijvende samenwerking in 3Noord rond de afbouw van JeugdzorgPlus en de ombouw naar open voorzieningen;
- Er wordt gebruik gemaakt van landelijke monitoring en begeleiding rond de om- en afbouw van residentieel onderwijs
- Samenwerkingsverbanden Groningen en Drenthe werken samen aan de analyse en aanpak van volverklaringen/thuiszitters.
- Er is een intensieve samenwerking RENN4 en Elker Jeugdhulp & onderwijs rondom het realiseren van inclusieve alternatieven voor onderwijs-zorg.
- In 3Noord is een bovenregionale visie opgesteld over de toekomst van de drieluikvoorzieningen. Het onderwijs heeft meegelezen en feedback gegeven. De jeugdzorgregio's in 3Noord werken aan een uitvoeringsplan Jeugd voor de drie noordelijke provincies. Het onderwijs moet daar nog in meegenomen worden.

Conclusies en aanbevelingen

In de drie noordelijke provincies is een grote bereidheid bij instellingen, samenwerkingsverbanden en mbo-instellingen om de transitie JeugdzorgPlus en de herbezinning residentieel onderwijs, vanuit een grote mate van verantwoordelijkheidsgevoel voor deze jeugdigen, goed vorm te geven. De snelle afbouw van de JeugdzorgPlus en de volverklaring van de vso-scholen van zowel RENN4 als Portalis in 3Noord vergroten het aantal thuiszitters. Er is sprake van bereidheid om deze problemen in goede samenwerking aan te pakken. Ook de gemeenten zijn bereid om samen te werken.

Landsdeel Oost-Nederland Provincie Overijssel, Gelderland en Noordoostpolder

Onderwijscoalitie Centraal Oost Nederland
Onderwijscoalitie Oost
Onderwijscoalitie Midden-Oost

4

Inleiding

Voor het residentieel onderwijs beslaat Oost-Nederland de provincies Gelderland en Overijssel en de Noordoostpolder (provincie Flevoland). Gelderland telt 56 gemeenten, die zijn verdeeld over zeven jeugdzorgregio's (G7). De 25 gemeenten in Overijssel zijn verdeeld over twee jeugdzorgregio's. Noordoostpolder valt onder de provincie Flevoland.

In Gelderland zijn vier residentieële instellingen voor JeugdzorgPlus, die onderling sterk verschillen. De meeste jeugdigen uit Oost-Nederland worden in eerste instantie geplaatst bij Pluryn in Eefde, Pactum in Zetten of 's Heeren Loo in Ermelo. De instelling van Horizon/i-Hub in Harreveld telt veel jeugdigen uit Zuidwest-Nederland, maar ook jeugdigen uit Oost-Nederland. Alle instellingen ontvangen jeugdigen uit een groot aantal jeugdzorgregio's.

Overijssel en Noordoostpolder hebben geen JeugdzorgPlus-instellingen.

Bovenregionaal Plan Oost-Nederland

In Oost-Nederland is door de G7 in 2022 een regioregisseur aangesteld die zich vooral richt op de afbouw van de JeugdzorgPlus. Daarvoor is een bovenregionaal plan Transformatie Jeugdzorg Plus opgesteld, waar het onderwijs nog een betere plek in kan krijgen. Deze regioregisseur werkt ook voor Overijssel, waar beide jeugdzorgregio's daarnaast een eigen regioregisseur voor deze transformatie hebben aangesteld.

Naast het bovenregionale plan loopt ook een traject over inkoop van essentiële jeugdhulpfuncties in Gelderland. Hiervoor zijn twee andere regioregisseurs aangesteld, die overleggen met zorgaanbieders en gemeenten/jeugdzorgregio's.

Halverwege 2023 is een tweede regioregisseur aangesteld voor het bovenregionale transformatieplan en zijn beide regioregisseurs aangesloten bij de coalitievorming van samenwerkingsverbanden v(s)o in Oost-Nederland. Daarmee is een eerste verbinding tussen onderwijs en gemeenten/jeugdzorgregio's gerealiseerd die verder inhoudelijk moet worden ingevuld. Afgesproken is dat in ieder geval de aansluiting van het onderwijs bij de regionale expertiseteams (RET'S) via alle coalities wordt gerealiseerd.

In het bovenregionale plan Transformatie Jeugdzorg Plus Oost-Nederland is de ambitie voor het verminderen van de instroom in de gesloten jeugdzorg

Onderwijscoalities Overijssel, Gelderland en Noordoostpolder

Onderwijscoalitie Centraal Oost Nederland

0001 Reformatisch SWV VO (landelijk SWV)

- 1 2305 Zwolle
- 2 2402 Noordoost Polder- Urk
- 3 2505 Apeldoorn
- 4 2509 Noordwest Veluwe
- 5 2510 Gelderse Vallei
- 6 2511 Barneveld- Veenendaal, penvoerder

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: 's Heeren Loo/ Groot Emaus, Ermelo
- Residentiële school: Emaus College Ermelo

Onderwijscoalitie Oost

- 7 2501 Zutphen
- 8 2502 Slinge Berkel, penvoerder
- 9 2503 Doetinchem
- 10 2301 Almelo
- 11 2302 Enschede
- 12 2303 Deventer
- 13 2307 Noord Oost Overijssel

- Instellingen voor gesloten jeugdzorg: Horizon-iHub Harreveld, Pluryn Eefde, Pactum Lochem
- Residentiële scholen: WH Suringarcollege, Eefde en SG Harreveld, Harreveld

Onderwijscoalitie Midden-Oost

- 14 2506 Arnhem, penvoerder
- 15 2507 Nijmegen
- 16 2508 Rivierenland

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Pactum Zetten
- Residentiële school: Meforta college, Zetten

verhoogd van 5% per jaar naar 10% per jaar, met ingang van 2023. Het is niet duidelijk welke alternatieven er inmiddels zijn om deze doelstelling te behalen. Wel is zichtbaar dat met name in de jeugdzorgregio Twente nog steeds sprake is van een forse stijging van de instroom in de gesloten jeugdzorg.

Voorgenomen veranderingen vanuit jeugdzorg-regio's, instellingen en scholen

Perspectief 2030

- De jeugdzorgregio's in Oost-Nederland willen, vanwege de hoge kosten van kleinschaligheid, de instroom in de JeugdzorgPlus sterk verminderen, met 10% per jaar vanaf 2023. Men denkt dit te kunnen realiseren in samenwerking met al bestaande (woon)voorzieningen in Gelderland en Overijssel, waar deze jeugdigen mogelijk terecht zouden kunnen. Daarnaast wil men sneller het systeem van de jongere betrekken bij complexe casuïstiek. Met intensieve ondersteuning en hulpverlening aan het gezin gaat de jongere dan maximaal acht weken uit huis en keert daarna terug.
- In alle vier instellingen is sprake van het formeren van kleinere groepen op het eigen terrein. Twente heeft de ambitie om meer kleinere woonvoorzieningen te realiseren om daarmee de jeugdigen in de eigen regio te kunnen houden. Tevens wil Twente de sterk stijgende instroom vanuit hun regio in de JeugdzorgPlus zien te keren.
- Oost wil vooral werken aan hybride groepen: open en gesloten binnen één groep. Daarnaast worden meerdere alternatieve mogelijkheden onderzocht.

Instellingen en scholen

's Heeren Loo/Groot Emaus in Ermelo

Men werkt sinds september 2022 niet meer met gesloten groepen, maar er vindt ombouw en opbouw plaats naar een nieuwe werkwijze. Jeugdhulp wordt nu geboden in open, kleinschalige woonvoorzieningen, jeugdigen volgen onderwijs bij vso Emaus College op het terrein. Ook wordt intensieve hulp thuis of zo thuis-

nabij mogelijk geboden. Er wordt nauw samengewerkt tussen instelling, school, samenwerkingsverband en gemeente Ermelo. Er is sprake van verbouw en nieuwbouw op het terrein. Doordat een andere scholengemeenschap zich ook op het terrein van 's Heeren Loo vestigt, kan men onderwijs verzorgen van praktijk-onderwijs tot en met vwo. Ook wordt er samengewerkt met het mbo.

Eefde

Pluryn (jeugdzorg) en SOTOG (onderwijs) werken samen. Pluryn wil de huidige capaciteit van 80 tot 90 plekken in stand houden, waarbij kleinere groepen met een hoge zorgintensiteit op het terrein verblijven en waarbij zo min mogelijk sprake is van drang of dwang. Twee groepen zijn hybride geworden, kleinschaligheid en ambulant werken vinden plaats op het terrein. Samen met het Suringar College wordt een dagprogramma van 8:00 tot 20:00 uur opgebouwd.

SOTOG heeft in 2022 het onderwijs in Eefde overgenomen van Intermetzo en is binnen het Suringarcollege gestart met het ontwikkelen van een nieuw onderwijsprogramma en een dagprogramma samen met Pluryn. Er zijn korte lijnen met de vso-scholen van SOTOG en het samenwerkingsverband Slinge-Berkel. De contacten en samenwerking met het mbo in de regio worden versterkt. De gemeente Lochem is contactgemeente voor de instelling en de school in Eefde en ook voor de locatie Pactum in Lochem (sublocatie van Eefde). Hier zijn 30 jeugdigen residentieel geplaatst, ook hier verzorgt SOTOG het onderwijs (vso Lochem). Pactum heeft het voornemen om jeugdigen uit deze locatie kleinschalig in wijken te huisvesten.

Harreveld

Hier zijn alle groepen inmiddels kleinschalig. Jongeren, de meeste met zeer ingewikkelde problematiek, zijn afkomstig uit vele regio's. Het onderwijsprogramma is heel gevarieerd, met veel interne stagemogelijkheden. Binnen de instelling en school is veel kennis en expertise aanwezig. Er wordt samengewerkt met externe stagebedrijven en voor examinering met het mbo. Er is sprake van onderwijs en zorg op maat voor iedere leerling en er is aandacht voor trauma-sensitief lesgeven. Het programma Future Me biedt workshops met talentcoaches,

waardoor de jeugdigen hun zelfbeeld versterken, leren zich tot anderen te verhouden, meer zicht krijgen op hun kwaliteiten en steeds meer toekomstmogelijkheden zien. Harreveld wil zich doorontwikkelen tot bovenregionale/landelijke voorziening voor specialistische jeugdzorg en onderwijs voor jeugdigen met de meest complexe hulpvragen. Een pilot rond nazorg krijgt een schoolbreed vervolg: groepsleiders of leerkrachten blijven beschikbaar voor (oud-) leerlingen, ook na hun vertrek uit Harreveld. Men werkt samen met het v(s)o in de regio, het samenwerkingsverband Slinge-Berkel en mbo Graafschap College. Ook met het mbo in Zuidwest-Nederland, waar veel jeugdigen vandaan komen, zijn goede contacten.

Zetten

Bij Pactum in Zetten vinden de komende jaren verbouwingen plaats om meer gebouwen geschikt te maken voor kleinschalige groepen die al deels zijn gevormd.

Pactum is betrokken bij twee grote projecten in Gelderland; het bovenregionale plan transitie Jeugdzorg Plus en het plan Essentiële Jeugdhulpfuncties. Contactgemeente is Arnhem. Het Meforta College in Zetten biedt overbruggingsonderwijs met veel praktijk. Samenwerking met v(s)o en mbo moet de komende jaren worden gerealiseerd.

Knelpunten

- Personeel: kleinere groepen vergen meer personele inzet, bij een aantal instellingen is het moeilijk om deskundig personeel te vinden en te behouden;
- Aansluiting bij vervolgonderwijs: nog niet alle instellingsscholen volgen de leerlingen bij uitstroom (nazorg), nog niet alle instellingsscholen werken samen met het vo en mbo.
- Bij de ontwikkeling van de twee bovenregionale plannen voor Oost-Nederland is het onderwijs nog niet meegenomen. De samenwerking van het onderwijs met en aansluiting bij de jeugdzorgregio's/gemeenten rondom de transitie gesloten jeugdzorg en het inrichten van essentiële jeugdhulpfuncties moet nog op gang komen.

Onderwijscoalities in Oost-Nederland

In Oost-Nederland zijn de afgelopen anderhalf jaar door de regioregisseur residentieel onderwijs meerdere bijeenkomsten georganiseerd met instellingen, samenwerkingsverbanden, gemeenten/jeugdzorgregio's en mbo-scholen. Daarnaast zijn individuele gesprekken gevoerd met betrokkenen. Deze gesprekken en bijeenkomsten hebben mede geleid tot het vormen van drie coalities voor de aanvraag van de subsidie residentieel onderwijs. Deze coalities zijn gevormd rondom de instellingen.

Halverwege 2023 zijn ook de beide regioregisseurs voor de transitie jeugdzorg-plus, aangesteld vanuit de 7 jeugdzorgregio's van Gelderland, aangesloten. Daarmee is een verbinding gelegd tussen deze regioregisseurs en het onderwijs en is concreet met hen afgesproken dat de samenwerkingsverbanden in Oost-Nederland worden aangesloten bij de Regionale Expertiseteams. Dat wordt het komende jaar verder uitgewerkt vanuit de drie onderwijscoalities.

Onderwijscoalitie Centraal Oost Nederland

Samenwerkingsverbanden VO:

0001 Reformatorisch SWV VO (landelijk SWV)

2305 Zwolle

2402 Noordoost Polder- Urk

2505 Apeldoorn

2509 Noordwest Veluwe

2510 Gelderse Vallei

2511 Barneveld- Veenendaal, penvoerder

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: 's Heeren Loo/ Groot Emaus, Ermelo
- Residentiële school: Emaus College Ermelo

Doelstellingen

- Verdiepen in de individuele verhalen van de jeugdigen en met hen, hun ouders,

hulpverleners en school van herkomst onderzoeken wat de voor hen meest passende onderwijsplek is, waarbij thuisnabij het uitgangspunt is.

- Opzetten van een lerend netwerk waarbij bestaande kennis en expertise van de residentiële instellingen wordt geborgd en beschikbaar blijft voor jeugdigen.
- Organiseren van benodigde capaciteit en expertise om (nu nog) residentieel geplaatste jeugdigen te begeleiden naar een startkwalificatie en vervolgens naar een goede startpositie op de arbeidsmarkt.
- Inzicht in aantal jeugdigen dat nu (nog) niet klaar is voor regulier v(s)o.
- Organiseren van voldoende capaciteit bij vso Emaus College om tijdelijk onderwijs mogelijk te maken voor jeugdigen die uit de JeugdzorgPlus-instelling komen.
- Duurzame samenwerkingsafspraken maken met gemeenten, jeugdhulpinstellingen, v(s)o en mbo.

Activiteiten

- Inzetten van gespecialiseerde medewerkers of docenten met kennis over residentiële jeugdigen om docenten in het vo, vso of mbo te ondersteunen bij het bieden van onderwijs aan jeugdigen die in residentiële jeugdhulp verblijven.
- Ontwikkelen van persona's (archetype/ijkpersoon) waarmee de jeugdigen en hun behoeften in beeld worden gebracht.
- Opstellen van een overzicht van passende onderwijsplekken in de coalitie.
- Bieden van begeleiding bij het onderwijs- en ontwikkelproces van de jeugdige, met als doel betrokken te blijven bij de ontwikkeling van de jeugdige die wordt overgeplaatst naar een kleinschalige voorziening.
- Afstemming tussen scholen bij de individuele begeleiding van een jeugdige in de overstap naar passend en aansluitend onderwijs in de omgeving. Kennisuitwisseling op operationeel, casuïstiek en strategisch niveau.
- Samenwerking mogelijk maken met residentiële instellingen buiten de coalitie.
- Het faciliteren van het onderwijspersoneel van instellingsscholen bij de opbouw van onderwijs of onderwijsondersteuning bij kleinschalige voorzieningen of bij alternatieven van gesloten jeugdhulp.
- Ondersteuning bieden bij de casuïstiek van jeugdigen in verschillende school-

soorten of begeleiding van jeugdigen naar stagemogelijkheden of beschikbare onderwijsvoorzieningen.

- Kennis opbouwen en deskundigheid bevorderen bij consultants van de samenwerkingsverbanden, onderwijsteams en regionale expertteams jeugd.
- Opzetten, inrichten en borgen van een goede samenwerking en afspraken tussen samenwerkingsverbanden, mbo, po/so en v(s)o, de relevante gemeenten/jeugdzorgregio's en de betrokken jeugdhulpaanbieders. Aansluiten bij initiatieven voor kansrijk opgroeien in de regio.
- Projectleiding over het plan van aanpak, waaronder projectplanning, verdere uitwerking van activiteiten, coördinatie en evaluatie.

Onderwijscoalitie Oost

Samenwerkingsverbanden VO:

2501 Zutphen

2502 Slinge Berkel, penvoerder

2503 Doetinchem

2301 Almelo

2302 Enschede

2303 Deventer

2307 Noord Oost Overijssel

- Instellingen voor gesloten jeugdzorg: Horizon-iHub Harreveld, Pluryn Eefde, Pactum Lochem
- Residentiële scholen: WH Suringarcollege, Eefde en SG Harreveld, Harreveld

Doelstellingen en activiteiten

- Specialistische kennis in de regio behouden en verbreden door inzetten specialistische begeleiders vanuit de instellingsscholen in de V(S)O-scholen.
- Jongeren die voorheen mogelijk waren aangewezen op JeugdzorgPlus gaan in de eigen woonregio naar school.
- De drie instellingsscholen blijven ten minste in de looptijd van het transitiepro-

ces (tot 2030) geopend.

- Specialistische kennis blijft actueel en op peil.
- Wonen, vrije tijd, begeleiding en onderwijs vormen één zinvol geheel. Netwerkpartners worden verbonden om een zinvol dagprogramma en doorgaande ontwikkelingslijn voor de jeugdigen te waarborgen.
- Inzetten van gespecialiseerde medewerkers of docenten met kennis over residentiële jeugdigen om docenten in het vo, vso of mbo te ondersteunen bij het bieden van onderwijs aan jeugdigen die in residentiële jeugdhulp verblijven.
- Bieden van begeleiding bij het onderwijs- en ontwikkelproces van de jeugdige, met als doel betrokken te blijven bij de ontwikkeling van de jeugdige die wordt overgeplaatst naar een kleinschalige voorziening.
- Afstemming tussen scholen bij de individuele begeleiding van een jeugdige in de overstap naar passend en aansluitend onderwijs in de omgeving.
- Faciliteren van het onderwijspersoneel van instellingsscholen bij de opbouw van onderwijs of onderwijsondersteuning bij kleinschalige voorzieningen of bij alternatieven van gesloten jeugdhulp.
- Ondersteuning bieden bij de casuïstiek van jeugdigen in verschillende schoolsoorten of begeleiding van jeugdigen naar stagemogelijkheden of beschikbare onderwijsvoorzieningen.
- Opzetten, inrichten en borgen van een goede samenwerking en afspraken tussen samenwerkingsverbanden, mbo, po/so en v(s)o, de relevante gemeenten/jeugdzorgregio's en de betrokken jeugdhulpaanbieders.
- Projectleiding over het plan van aanpak, waaronder projectplanning, verdere uitwerking van activiteiten, coördinatie en evaluatie.

Onderwijscoalitie Midden-Oost

Samenwerkingsverbanden VO:

2506 Arnhem, penvoerder

2507 Nijmegen

2508 Rivierenland

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Pactum Zetten
- Residentiële school: Meforta college, Zetten.

Doelstellingen en activiteiten

- Doorgaande lijn tijdens plaatsing. Ombouw naar kleinschaliger werken in het onderwijs binnen het Meforta College: klassenverkleining naar vier tot vijf leerlingen per klas en extra inzet onderwijsondersteuner;
- Uitbreiding naar 22 onderwijsgroepen binnen het Meforta College;
- Uitbreiding van het onderwijsaanbod t.b.v. diplomering voor alle leerroutes;
- Uitbreiding van het aantal werkplekken op het terrein;
- Intensiveren samenwerking met vo en mbo;
- Verbinding houden met de verwijzende school;
- Nazorg bieden bij doorstroom naar vervolgopleiding: intensiveren van de trajectbegeleiding in samenwerking met Pactum;
- Samenwerken met en tussen regionale expertiseteams, gemeenten en samenwerkingsverbanden op het gebied van kennisoverdracht, consultatie, casusbespreking enz.

Landsdeel Midden-Nederland

Provincie Utrecht en Flevoland

Onderwijscoalitie Utrecht/Almere/Lelystad

Onderwijscoalitie Utrecht/ Almere/Lelystad

Samenwerkingsverbanden VO:

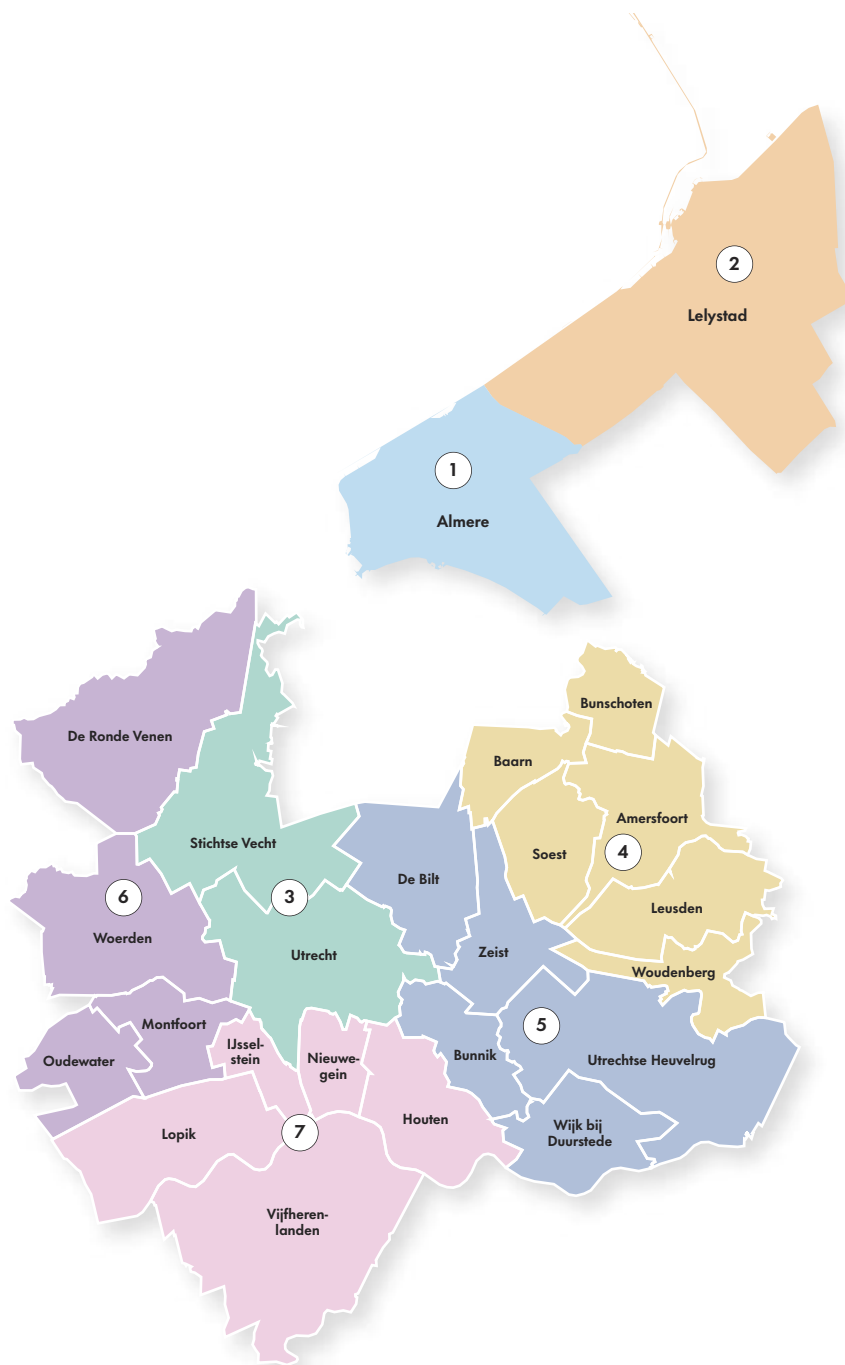
2401 Almere
2403 Lelystad
2601 Sterk Vo-Utrecht, penvoerder
2602 Leusden
2603 Zeist
2604 Woerden
2605 Nieuwegein

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Pluryn
- Residentiële school: VSO de Sprong

Inleiding

De samenwerkingsverbanden zijn de afgelopen anderhalf jaar meegenomen in de ontwikkelingen binnen de JeugdzorgPlus door de regioregisseur middels diverse bijeenkomsten. Er zijn gesprekken gevoerd met de vertegenwoordigers van de gemeenten, met de instellingsschool en haar bestuur en met de samenwerkingsverbanden. Vanaf de publicatie van de Kamerbrief aangaande de herbezinning op het residentiële onderwijs en de daarin aangekondigde subsidieregeling zijn er meerdere regionale bijeenkomsten met alle betrokken partijen geweest. De coördinerende gemeente Utrecht, de instelling en de regioregisseur hebben de samenwerkingsverbanden geïnformeerd over de te verwachten ontwikkelingen. In een kleinere groep, bestaande uit vertegenwoordigers van de samenwerkingsverbanden, gemeenten, instelling en school, is een plan van aanpak geschreven.

SWV Almere en SWV Lelystad VO vallen onder het gemeentelijke bovenregionaal plan van Utrecht en zijn aangewezen op Pluryn, als instelling. Daarom zijn ook deze samenwerkingsverbanden aangesloten.

Onderwijscoalitie Utrecht/Almere/Lelystad

- 1 2401 Almere
- 2 2403 Lelystad
- 3 2601 Sterk Vo-Utrecht, penvoerder
- 4 2602 Leusden
- 5 2603 Zeist
- 6 2604 Woerden
- 7 2605 Nieuwegein

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Pluryn
- Residentiële school: VSO de Sprong

Inhoudelijke regionale uitgangspunten

Bij de transformatie van de jeugdzorg in deze regio wordt het uitgangspunt van ‘De beweging van o³’ gehanteerd: ga voor grote doelen want dan bereik je meer. Die doelen zijn: o suïcides, o separaties en o gesloten plaatsingen. Voor een kleine groep jeugdigen echter zal een kortdurende gesloten plaatsing het best passend blijven. De hoofdbeweging die gemaakt wordt is dat in alle zorg, ook die voor jeugdigen en gezinnen in de meest kwetsbare omstandigheden of met de meest complexe problemen, het principe van het versterken van ‘het gewone leven’ centraal staat. Een veilig, zorgzaam thuis is een basisbehoefte van elk kind. (Jeugd)zorg is daarbij maar een onderdeel van het antwoord op ondersteuningsvragen van kinderen, jeugdigen en ouders.

Om hier te komen zijn een aantal maatregelen geformuleerd die gericht zijn op voorkomen van de inzet van JeugdzorgPlus, terugbrengen van JeugdzorgPlus en verbeteren van de zorg binnen de JeugdzorgPlus.

De maatregelen die het meest relevant zijn voor het onderwijs:

1. Voorkomen inzet JeugdzorgPlus

- Tijdig integraal maatwerk kunnen bieden voor kinderen en gezinnen met complexe problemen;
- Zorgen voor een veiligheidsketen (incl. onderwijs) die snel schakelt en een nauwe verbinding heeft met de jeugdhulp;
- Kunnen bieden van een integraal dagprogramma.

2. Terugbrengen inzet JeugdzorgPlus

- Geleidelijk verder terugbrengen van het aantal cliënten en het aantal etmalen zorg;
- Wanneer gesloten plaatsing nodig is, wordt de jongere zo dicht mogelijk bij huis geplaatst.

3. Verbeteren zorg binnen de JeugdzorgPlus

- Onderwijs en een ontwikkelingsgericht dagprogramma op maat.

De JeugdzorgPlus-locatie Lindenhorst is per medio 2023 gesloten en verplaatst naar Valkenheide, het terrein in Maarsbergen van Pluryn waar zowel voorzieningen voor klinische plaatsingen als open jeugdzorg zijn. Met deze verplaatsing is de gesloten jeugdzorg capaciteit van 54 plekken naar 40 plekken teruggegaan. Op dit terrein is ook vso de Sprong gevestigd.

Consequenties voor het onderwijs

Binnen de coalitie die is gevormd is Pluryn de aanbieder van zowel open jeugdzorg als JeugdzorgPlus. Er heeft reeds een afbouw plaatsgevonden in plekken na de verhuizing van locatie Lindenhorst naar het terrein van Valkenheide. Het uitgangspunt om jeugdigen zo thuisnabij te helpen betekent voor de regio dat meer jeugdigen dan voorheen een beroep doen op de beschikbare plekken, omdat jeugdigen uit de regio regelmatig buiten de regio werden geplaatst. Dit brengt zich mee dat zowel het aantal plekken binnen de jeugdzorg bij Pluryn als het aantal onderwijsplekken bij de Sprong vooralsnog niet drastisch verder zullen dalen. Ook de specifieke ondersteuningsbehoeften van de jeugdigen die zorg ontvangen van Pluryn spelen een rol in het niet direct verder kunnen afbouwen van interne plekken.

Waar er vooralsnog niet direct sprake is van verdere afbouw van plekken is er wel sprake van om-bouw. Op het terrein van Valkenheide bevond zich al vso De Sprong. Door de verplaatsing van de JeugdzorgPlus-locatie naar het terrein van Valkenheide, is de locatie van de Lindenhorst gesloten en toegevoegd aan vso De Sprong. Hiermee ontstaat één school waar onderwijs wordt verzorgd aan (1) leerlingen die in de gesloten setting van Pluryn zijn geplaatst, (2) aan leerlingen die in een open setting van Pluryn verblijven en (3) aan leerlingen uit de regio die zonder connecties met Pluryn gebruik maken van het (vso)onderwijs. In eerste instantie zal het onderwijs aan de gesloten en open groepen nog gescheiden worden aangeboden. De wens is echter om toe te groeien naar een open school voor alle leerlingen die onderwijs volgen bij vso De Sprong.

³ Zie <https://www.bewegingvannul.nl>

Om dit te bewerkstelligen is een stevige basis op vso De Sprong nodig. Op die manier kan er vanuit vso De Sprong voorzien worden in de verschillende onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen die onderwijs volgen. Ook is een stevige samenwerking met Pluryn nodig zodat er voor leerlingen sprake kan zijn van een integraal en betekenisvol dagprogramma van zorg, onderwijs en vrije tijd.

Gezien de wens om te komen tot een doorlopende leerlijn is een samenwerking met de (voormalige) school van herkomst en/of de school waar het toekomstperspectief ligt noodzakelijk. Ook is het nodig dat de 'schil' om vso De Sprong versterkt wordt, voor die leerlingen waar sprake is van thuisnabij onderwijs, van leerlingen die niet goed passen bij vso De Sprong of die uitstromen terug naar de regio. Een regionale samenwerking met de samenwerkingsverbanden en de scholen (po, vo en mbo) is nodig om dit te bewerkstelligen. Dit vraagt ook inzet van de v(s)o-scholen in de regio om deze leerlingen te kunnen opvangen.

Doelstellingen uit de subsidieaanvraag

1. vso De Sprong biedt in de basis kwalitatief goed onderwijs waarmee De Sprong

in de jaren vanaf 2025 kan toewerken naar een volledig open setting.

2. Er is een goede samenwerking tussen vso De Sprong, de samenwerkingsverbanden in de regio en de daaronder vallende v(s)o-scholen, met gezamenlijke procedures.
3. Er is in de regio (bij samenwerkingsverbanden en scholen) kennis en expertise aanwezig over onderwijs aan jeugdigen in de gesloten en open jeugdzorg.
4. Onderzoeken van de mogelijkheden van thuisnabij onderwijs voor jeugdigen in open en gesloten jeugdzorg in onze regio en waar mogelijk vertalen in een actieplan.

Aanbevelingen / vervolgstappen

- Samenwerking zoeken met de mbo-instellingen;
- Nadenken over alternatieven in de eigen gemeente (van de leerling);
- De coalitie wordt gevormd door twee subregio's (Utrecht en Flevoland); heb oog voor lokale verschillen;
- Samenwerken tussen school en instelling versterken ten behoeve van uitwisseling zorg jeugdige.

Landsdeel Zuid Provincie Zeeland, Brabant en Limburg

Onderwijscoalitie Zeeland, West-Brabant West, West-Brabant Oost
Onderwijscoalitie Zuidoost-Brabant
Onderwijscoalitie Limburg

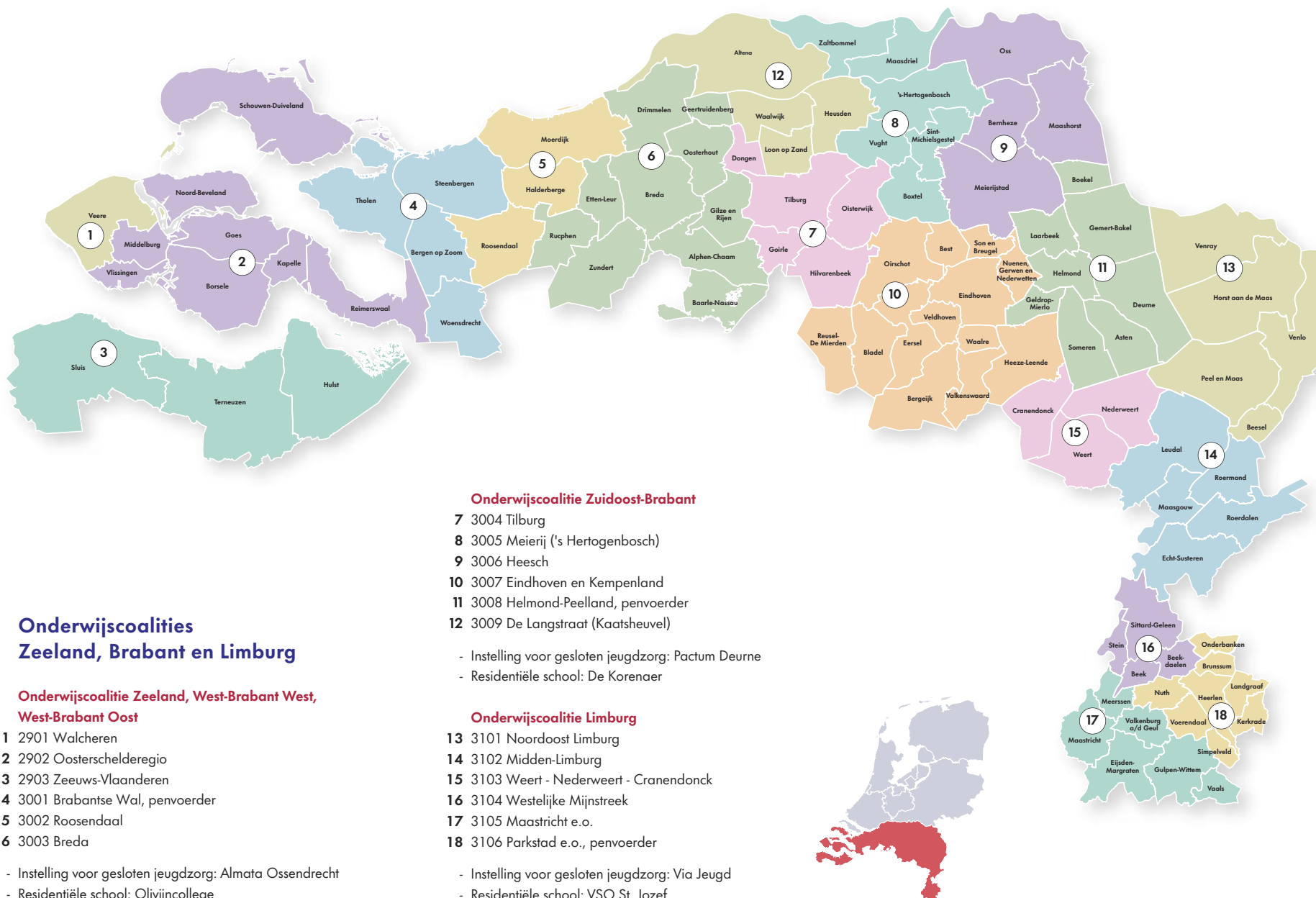
Doelstellingen van de drie coalities gezamenlijk

1. Delen van kennis en expertise tussen partijen in de onderwijscoalities, door een leer- en ontwikkelcyclus te implementeren en capaciteit op te bouwen.
Toelichting: Professionals werken autonoom, zonder tussenkomst van managers. Er is ruimte voor kennisdeling, verweven in de huidige overlegstructuur. De ontwikkelcyclus wordt geïmplementeerd door de onderwijscoalitie.
2. Het zo veel mogelijk borgen van de continuïteit en duurzaamheid van het onderwijs voor jeugdigen, door een passende onderwijsondersteuning te creëren en nauwer samen te werken met jeugdigen en hun ouders/verzorgers.
Toelichting: De onderwijsondersteuning voor jeugdigen en hun ouders/verzorgers wordt versterkt en er vindt een warme overdracht plaats tussen de verschillende partijen. Inclusief onderwijs is het uitgangspunt.
3. Ondersteunen van een gefaseerde overgang naar een passende plek, met bijbehorende ondersteuning, door een cultuur van inclusie te stimuleren, het reguliere vo te ondersteunen en ‘onderwijsbruggen’ te bouwen.
Toelichting: Er heerst een cultuur van stimuleren van ondersteuning en inclusie in het reguliere vo. De juiste onderwijsondersteuning wordt ingezet tijdens de overgang en in de periode daarna.

Activiteiten in iedere coalitie in landsdeel Zuid⁴

- Inzetten van gespecialiseerde medewerkers of docenten met kennis over residentiële jeugdigen om docenten in het voortgezet onderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs of het middelbaar beroepsonderwijs te ondersteunen bij het bieden van onderwijs aan jeugdigen die in de residentiële jeugdhulp verblijven.
- Bieden van begeleiding bij het onderwijs- en ontwikkelproces van de jeugdige,

⁴ De drie onderwijscoalities in landsdeel Zuid hebben er, onafhankelijk van elkaar, voor gekozen om hetzelfde extern bureau in te schakelen ter ondersteuning bij de subsidieaanvraag. Daarnaast waren de kaders van de aanvraag vrij concreet en is er daardoor een grote overlap in de inhoud van de resp. aanvragen c.q. beschrijving van de uit te voeren activiteiten.

met als doel betrokken te blijven bij de ontwikkeling van de jeugdige die van een grootschalige gesloten accommodatie naar een kleinschalige voorziening wordt overgeplaatst.

- Afstemming tussen scholen bij de individuele begeleiding van een jeugdige in de overstap naar passend en aansluitend onderwijs in de omgeving.
- Faciliteren van het onderwijspersoneel van scholen verbonden aan gesloten accommodaties bij de opbouw van onderwijs of onderwijsondersteuning bij kleinschalige voorzieningen of bij alternatieven van gesloten jeugdhulp.
- Ondersteuning bieden bij de individuele casuïstiek van jeugdigen in verschillende schoolsoorten, van primair onderwijs tot en met middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs, of begeleiding van jeugdigen naar stagemogelijkheden of beschikbare onderwijsvoorzieningen.
- Kennis opbouwen en deskundigheid bevorderen bij consultants van de samenwerkingsverbanden, onderwijsteams en regionale expertteams jeugd of bovenregionale expertisenetwerken jeugd over de ontwikkeling van jeugdigen in de gesloten jeugdhulp en het onderwijs bij kleinschalige voorzieningen.
- Opzetten, inrichten en borgen van een goede samenwerking en van afspraken tussen de samenwerkingsverbanden, het middelbaar beroepsonderwijs, het primair en voortgezet onderwijs, de relevante gemeente of gemeenten of coördinerende gemeente of gemeenten, regionale expertteams, bovenregionale expertisenetwerken jeugd, de betrokken jeugdhulpaanbieders of andere partijen over het onderwijs en de ondersteuning aan de jeugdigen die met de af- en opbouw van de gesloten jeugdzorg op andere plekken terechtkomen en daar onderwijs nodig hebben, en de jeugdigen die voorlopig nog in de gesloten jeugdhulp verblijven.
- Projectleiding over het plan van aanpak waaronder projectplanning, verdere uitwerking van activiteiten, coördinatie en evaluatie.

Onderwijscoalitie Zeeland, West-Brabant West, West-Brabant Oost

Samenwerkingsverbanden VO:

2901 Walcheren

2902 Oosterschelderegio

2903 Zeeuws-Vlaanderen

3001 Brabantse Wal, penvoerder

3002 Roosendaal

3003 Breda

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Almata Ossendrecht
- Residentiële school: Olivijncollege

Het proces

Een aantal directeuren/bestuurders van samenwerkingsverbanden is nog niet zo lang werkzaam in deze functie. Dat had enerzijds tot gevolg dat zij tijd nodig hadden om grip te krijgen op de materie en anderzijds binnen korte tijd kennis moesten maken met ‘partijen’ die elkaar tot nu toe nog niet of met de nodige hobbels hadden gevonden. Daarnaast was het besef van belang dat de samenwerkingsverbanden spraken namens de aangesloten vo-scholen, maar óók namens hun eigen bestuur/ rvt.

Er waren vooral veel vragen, en de antwoorden op die vragen leidden weer tot nieuwe vragen. Het was waardevol dat er ook vertegenwoordigers aan tafel zaten vanuit de instelling (in dit geval: Almata Ossendrecht), het residentiële onderwijs (Olivijncollege) én van de coördinerende gemeente (Roosendaal). Daarmee zat een gezelschap aan tafel dat elkaar ‘organisch en vanzelfsprekend’ niet snel zou treffen in deze samenstelling.

Onderwijscoalitie Zuidoost-Brabant

Samenwerkingsverbanden VO:

3004 Tilburg
3005 Meierij ('s Hertogenbosch)
3006 Heesch
3007 Eindhoven en Kempenland
3008 Helmond- Peelland, penvoerder
3009 De Langstraat (Kaatsheuvel)

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Pactum Deurne
- Residentiële school: De Korenaer

Het proces

De geografie van deze coalitie zorgde voor overleg over wie bij wie hoort of zou móeten horen. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een heldere indeling: vanaf 's Hertogenbosch en Tilburg naar het oosten, ten zuiden van Gelderland en ten westen van Limburg.

Pactum in Deurne is de JeugdzorgPlus instelling en De Korenaer is de residentiële school die deze coalitie compleet maken. De wisseling in regiodirectie binnen Pactum zorgde voor discontinuïteit, maar met enige goede wil en inzet is dit opgevangen.

Het proces verliep met wat horten en stoten omdat het niet voor ieder samenwerkingsverband meteen duidelijk was welke positie men moest innemen: 'betreft de af- en ombouw wel mijn samenwerkingsverband?' Na enig overleg was men overtuigd dat het 'bijna een morele verplichting was' om deel te nemen aan de coalitie omdat het misschien vandaag weinig/geen leerlingen betreft uit het eigen samenwerkingsverband, maar dat dit over een paar weken ineens heel an-

ders zou kunnen zijn. Op het laatste moment zijn nog samenwerkingsverbanden aangehaakt, na een pleidooi hiertoe door de penvoerder.

Onderwijscoalitie Limburg

Samenwerkingsverbanden VO:

3101 Noordoost Limburg
3102 Midden-Limburg
3103 Weert- Nederweert- Cranendonck
3104 Westelijke Mijnstreek
3105 Maastricht e.o.
3106 Parkstad e.o., penvoerder

- Instelling voor gesloten jeugdzorg: Via Jeugd
- Residentiële school: VSO St. Jozef

Het proces

In eerste instantie heeft het overleg zich met name gericht op de coördinerende gemeente Roermond en het samenwerkingsverband Midden-Limburg (Roermond), samen met de JeugdzorgPlus-instelling en vso St. Jozef. In tweede instantie zijn de andere samenwerkingsverbanden aangehaakt, waarbij het voor Weert-Nederweert-Cranendonck en Noordoost Limburg de vraag was of zij zich zouden aansluiten bij Zuidoost Brabant of Limburg. Inzicht in de leerlingstromen (Monitor Jeugdautoriteit, mei 2023) zorgde ervoor dat men heeft gekozen om aan te sluiten bij Limburg.

Conclusies

Wij als regioregisseurs zijn ervan overtuigd dat een gedeelde regiovisie van groot belang is om de volgende stappen te kunnen zetten in de ontwikkeling naar kleinschaligheid. Als onderdeel van de subsidieaanvraag voor de coalitievorming, waarvoor partners vaak voor het eerst bijeen kwamen, zijn de regiovisies overal tot stand gekomen.

Uit de regiovisies die vaak in overleg met de zorg en gemeenten zijn opgesteld, blijkt een gedeelde urgentie, en opgebouwd vertrouwen, om uitwerking te geven aan gestelde doelen.

Wij constateren dat een aantal zaken cruciaal zijn (geweest): dat partijen, behorende bij een onderwijscoalitie elkaar inzicht gaven in hun werkwijze, ruimte namen voor persoonlijk contact en uitgingen van professioneel vertrouwen en aanspreekbaarheid op gemaakte afspraken.

Aanbevelingen

Algemeen

- Van belang is en blijft dat partijen voldoende tijd hebben (en vrijmaken) om samen te (blijven) werken. Daartoe moet ook gestimuleerd worden dat partijen elkaars werkveld leren kennen, elkaars taal leren spreken en gebruikmaken van elkaars deskundigheid. Het staat buiten kijf dat goede communicatie tussen die partijen voorwaardelijk is. Dat vraagt dat er in de taakuitvoering hier ruimte voor is.
- De coalitieplannen vragen dat er gezamenlijk verantwoordelijkheid wordt genomen voor de opgaven en te behalen resultaten en dat ieder naar vermogen bijdraagt. Dit betekent dat de verantwoordelijkheden niet alleen bij de ‘penvoeder’ van de coalitie worden neergelegd.
- Voorwaarde voor een goede borging van gemaakte keuzes en afspraken in bestuur en beleid is dat bestuurders en toezichthouders tijdig en concreet worden meegenomen.

- Werk aan een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor deze kwetsbare jeugdigen en kijk vooral naar de eigen rol van elke organisatie hierin. Er heerst veel onzekerheid en gevoeligheid bij deze af- en ombouw. Bouw aan een gezamenlijk vertrouwen en gezamenlijke energie om te kijken wat er wél (morgen) al kan.

Financiën

- De toegekende subsidie voor onderwijscoalities betreft 2023 (met terugwerkende kracht vanaf 1 juli) en 2024. Hoe het residentiële onderwijs gefinancierd zal worden vanaf 1 januari 2025 is nog onduidelijk. Wij bevelen dan ook aan om zo snel mogelijk in 2024 duidelijkheid te verschaffen aan de betreffende scholen en samenwerkingsverbanden.
- Zorg voor ontschotten van middelen voor onderwijs, ondersteuning en zorg tijdens onderwijstijd.

Samenwerken en regie

- Er is een grote behoefte bij de verschillende partijen aan eenduidige regievoering, een persoon en/of een plek waar men terecht kan nadat de landelijke regioregisseurs niet meer in functie zijn. Faciliteer een landelijk aanspreekpunt waar onderwijscoalities met vragen en/of knelpunten terecht kunnen.
- Het is belangrijk dat er regionaal goed wordt samengewerkt, dat men elkaar beter begrijpt in werkwijze en taal en dat er sprake is van langdurig partnerschap waarin ook gezamenlijke verantwoordelijkheden worden genomen. Na het projectjaar is borging van de ontwikkelingen noodzakelijk.
- Stimuleer praktische oplossingen in de samenwerking tussen onderwijs en jeugd. Neem voorbeeld aan integrale dagprogramma's binnen gesloten instelling en bijvoorbeeld aan concepten als een School2Care waar onderwijs en jeugd(zorg) al samenwerken.
- Draag zorg voor een goede borging van de ontwikkelingen onderwijs-jeugdzorg binnen een structureel overleg tussen gemeenten, zorginstellingen, gecertificeerde instellingen, schoolbesturen (po,vo, mbo) en samenwerkingsverbanden.
- Daar waar zowel onderwijs als zorg geboden wordt, functioneren verschillende toezichthouders. Gezamenlijk en integraal toezicht houden is wenselijk bij de om- en afbouw.

- Werk aan een gezamenlijke landelijk gedeelde inhoudelijke visie vanuit zorg, onderwijs en gemeenten wat het toekomstbeeld van de gesloten jeugdhulp is. Er zijn nu veel regionale verschillen, die ook zijn uitwerking hebben op het onderwijs. Het zou goed zijn om hier duidelijkheid in te scheppen.

Alternatieven

- Het onderwijs is afhankelijk van welke vormen van open en gesloten jeugdzorg er zijn en ontstaan. Breng dit goed in beeld zodat het onderwijs daarop kan inspelen, om kwalitatief goed en doelmatig onderwijs mogelijk te (blijven) maken. Zorg dat er een doorgaande leerlijn (en nazorg) blijft.
- Jeugdhulp kan niet zonder passend en perspectief biedend onderwijs, dagbesteding of werk. Bij het ontwikkelen van kleinschaligheid of het uitbreiden van het aanbod van jeugdhulp moet onderwijs partner zijn en blijven. Onderwijs biedt ritme en structuur, ook in ambulante vorm.
- Transformeren van het integrale doorlopende dagprogramma betekent dat het regionale onderwijsveld betrokken en medeverantwoordelijk moet zijn. Doe dat vooral tijdig en met elkaar. Een integraal doorlopend dagprogramma is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van jeugdzorg en onderwijs.

Vakmanschap

- Draag er zorg voor dat vanuit verschillende perspectieven - onderzoek, professionals uit onderwijs en zorg, en jeugdigen en ouders - kennis en ervaring samengebracht wordt in regionale / landelijke leernetwerken.
- Zorg voor versterking van het vakmanschap van professionals binnen de verschillende onderdelen van de onderwijscoalities. Professionals die onderwijs(ondersteuning) verzorgen in de JeugdzorgPlus zijn én voelen zich handelingsbekwaam, ontwikkelen zich continu en leren met en van elkaar. Schep condities zodat ze dit ook kunnen blijven doen. Organiseer bijvoorbeeld frequent regionale ontmoetingsbijeenkomsten.
- Verbind de expertiseontwikkeling met het beroeps- en opleidingsveld dat verantwoordelijk is voor de beroepskwalificaties zoals al te zien in bij de (nieuwe) HBO opleiding; pabo in combinatie met social work
- Ontwikkelen van kennis via onderzoek in en door de praktijk mag niet een in-

cidente aangelegenheid zijn, maar vraagt om structurele aandacht. Academische werkplaatsen en kennisinstituten spelen hierin een cruciale rol. Toegang tot de juiste kennis is cruciaal bij het verbeteren van het leven van kinderen, jeugdigen en hun opvoeders. Voorbeelden zijn de onderzoeken van Sanne Pronk en Sharon Stellaard.

- Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) heeft inmiddels [een kennispagina](#) over residentiële jeugdzorg en onderwijs.

Afsluiting

De vier regioregisseurs danken alle gesprekspartners die in de afgelopen ruim anderhalf jaar op een constructieve manier, samen met ons hebben gezocht naar de mogelijkheden om het residentiële onderwijs te laten aansluiten bij een zeer ingrijpende transitie van de JeugdzorgPlus. In het begin was het soms zoeken en nog niet vinden, maar wél de overtuiging hebben om met elkaar vol te houden, om goed onderwijs te kunnen bieden aan een kleine maar zeer complexe groep leerlingen. Om vervolgens wel samen het pad te vervolgen op weg naar een zinvol dagprogramma voor jeugdigen die in de JeugdzorgPlus terecht komen. We vonden het een eer en bijzonder een stuk mee te lopen met de onderwijspartijen en andere betrokken partners tijdens deze ingewikkelde transitie.

Verklarende begrippenlijst

Bovenregionaal plan

Het document waarin de jeugdhulpregio's het toekomstperspectief voor de instellingen gesloten jeugdhulp of de open driemilieusvoorzieningen die werkzaam zijn in het bovenregionale gebied hebben uitgewerkt.

Coördinerende gemeente

De gemeente die de uitkering kan aanvragen en die uiteindelijk beschikt over het bovenregionaal plan en een strategisch vastgoedplan.

Jeugdregio

Een regionaal samenwerkingsverband waarin gemeenten samenwerken voor het organiseren van de specialistische zorg voor jeugdigen die de schaal van een individuele gemeente te boven gaat.

Projectleider vastgoedtransitie

De persoon die door een coördinerende gemeente wordt aangesteld voor het in goede banen leiden van de vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp of open driemilieusvoorzieningen binnen het desbetreffende bovenregionale gebied.

Driemilieusvoorziening

Een open residentiële instelling of driemilieusvoorziening voor jeugdhulp met verblijf valt onder de Jeugdwet. Jeugdigen verblijven op vrijwillige basis of met een jeugdbeschermingsmaatregel (tijdelijk) buiten hun eigen omgeving. Het is bedoeld voor jeugdigen met ernstige gedrags- en/of gezinsproblemen, al dan niet met licht verstandelijke beperking en/of psychiatrische problematiek, waarbij:

het sociale netwerk onvoldoende basis biedt voor een ambulant traject;
de urgentie en de zwaarte van de problematiek verblijfsgebonden aanbod noodzakelijk maken;
zodanig problemen spelen dat de zorg in een pleeggezin of gezinshuis niet toereikend is en verblijf in een residentiële leefgroep nodig is.

JeugdzorgPlus

Dit is een instelling waar jongeren verblijven op basis van een machtiging van de kinderrechter voor wie jeugdhulp noodzakelijk is in verband met ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen. En voor wie opnemings en verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat zij zich aan deze jeugdhulp onttrekken of onttrokken worden. Jongeren krijgen hier een zeer intensieve vorm van gespecialiseerde jeugdhulp. Zonder behandeling vormen zij een risico voor zichzelf of hun omgeving.

Landsdeel

Regionale groepering van provincies.

Zorggebied

Nederland is ingedeeld in 5 zorggebieden: Noord-West (Noord-Holland en Utrecht), Zuid-West (Zuid-Holland), Noord (Friesland, Groningen en Drenthe), Oost (Flevoland, Gelderland en Overijssel), Zuid (Zeeland, Noord-Brabant en Limburg).

Vastgoedtransitie gesloten jeugdhulp

De overgang van de huidige accommodaties gesloten jeugdhulp door sluiting of verbouwing naar meer kleinschalige woonvormen voor jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdhulp.

Residentieel onderwijs

Onderwijs dat jongeren voor korte of langere duur volgen op scholen die verbonden zijn aan een open of gesloten jeugdhulpinstelling of een justitiële jeugdinrichting.

Ambulante zorg

De zorgverstrekker verplaatst zich voor behandeling of begeleiding naar de jeugdige. Hierbij vindt geen opname plaats.

Samenwerkingsverbanden passend onderwijs

In een samenwerkingsverband passend onderwijs werken reguliere scholen en scholen voor speciaal onderwijs in een regio samen. Zo maken zij afspraken over welke begeleiding de reguliere scholen bieden, welke leerlingen een plek krijgen in het speciaal onderwijs en hoe de ondersteuningsmiddelen worden verdeeld. Er zijn samenwerkingsverbanden in het voortgezet onderwijs en primair onderwijs.

Leerlingenvervoer

Als onderdeel van de aanbesteding door gemeenten/swv-en, af te spreken binnen het OOGO.

OOGO

Op overeenstemming gericht overleg tussen gemeente en samenwerkingsverbanden onderwijs.

Kleinschalige woonvoorziening

Een kleinschalige voorziening is een 24/7-verblijf binnen een gesloten of open residentiële jeugdzorginstelling, op een instellingsterrein of in een woonwijk, van maximaal zes – en bij voorkeur vier – jongeren tussen 8 en 23 jaar, in een huiselijke setting door een vast team van begeleiders met een minimum ratio op de groep van 1 op 4, waarbij een intensieve, individuele behandeling en/of begeleiding op maat – en zolang als nodig – wordt gegeven, met perspectief op wonen, zorg en onderwijs/ arbeid tijdens verblijf en/of daarna.

Capaciteitsgelden

Per plaats betaald worden.

Spuk gelden

Specifieke doeluitkering voor de vastgoedtransitie aangevraagd door de coördinerende gemeente.

Colofon

VO-raad:

Ton Edelbroek, Chris Hesse,
Jort van der Meulen, Marjolein Sluijters

Projectleiding:

Jessica Tissink

Projectadvies:

Joost van Caam, Vincent Fafieanie

Eindredactie:

Richard Stuivenberg, Marjolein Sluijters

Vormgeving:

Hans van der Woerd

Utrecht, januari 2024

